

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 Ζαγορίσιους στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 369

ΜΑΡΤΙΟΣ

2009

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

Βουστάσια ή rooms to let; Ιδού το δίλημμα...

Μας προβληματίσαν οι αντιδράσεις του «Εξωραϊστικού-Πολιτιστικού Συλλόγου» Δεματίου, που αφορούν σε υπό ίδρυση κτηνοτροφική μονάδα 40 αγελάδων στο χωριό τους, όπως είδαμε σε σχετικό ρεπορτάζ τοπικής εφημερίδας το οποίο και αναδημοσιεύουμε σε άλλη σελίδα.

Τα επιχειρήματά τους: «Έτσι υποβαθμίζεται ο τουριστικός χαρακτήρας της περιοχής...», «ο... θόρυβος και η δυσοσμία που θα προκύψει από την ίδρυση της μονάδας... θα είναι ανασταλτικός παράγοντας σε... οποιοδήποτε... ενδεχόμενο δημιουργίας τουριστικών καταλυμάτων...», «θα μολυνθεί ο υδροφόρος ορίζοντας...» κι άλλα τέτοια.

Έτσι, λοιπόν, για τον «Εξωραϊστικό Πολιτιστικό Σύλλογο», δεν υπάρχει δίλημμα: **ΝΑΙ στα ROOMS TO LET** (ενοικιαζόμενα δωμάτια... προς το ελληνικότερο) και τα τουριστικά καταλύματα, **ΟΧΙ στα βουστάσια και τις κτηνοτροφικές μονάδες**, που υποβαθμίζουν, ρυπαίνοντας την περιοχή, που μόνο για τουριστική... μονοκαλλιέργεια θα προσφέρεται από εδώ και πέρα!!....

Υποψιαζόμαστε πως, οι αποτελούντες τη Διοίκηση του Συλλόγου, δεν θα πρόκαναν (ευτυχώς ή δυστυχώς... δεν ξέρουμε) να ζήσουν στα κάποτε γεμάτα από κόσμο χωριά μας και σήμερα βλέπουν την επιβίωσή τους μόνο μέσα από τον τουρισμό της καφετέριας και των ROOMS TO LET. Έναν τουρισμό που αδόκιμα και σκόπιμα (λόγω των επιδοτήσεων...), βαφτίσαμε... αγροτουρισμό.

Όμως (δεν θα κουραστούμε να το λέμε) αγροτουρισμός ή οικοτουρισμός ή εναλλακτικός τουρισμός **σημαίνει απαραίτητα συμβίωση των τουριστικών καταλυμάτων με τα βουστάσια, τα προβανοστάσια, τις γιδούρες, τα κοτοστάσια, τα κηπάρια και τις διάφορες καλλιέργειες κι ό,τι άλλο χαρακτηρίζει και σηματοδοτεί την έννοια ΧΩΡΙΟ**. Όλα αυτά θα πρέπει να αποτελούν πυξίδα για κάθε Σύλλογο, αν θέλει να

Κάθε χωριό και τη «γιδούρα» του.
(Εδώ, στο Πάπιγκο... κάποτε).

συμβάλλει στην ανάπτυξη και τη συνέχιση της ιστορικής διαδρομής του χωριού του. Και παράλληλα, ασφαλώς, η **διάσωση της πολιτιστικής παράδοσης και κληρονομιάς** (όπως είναι τα τραγούδια μας, οι χοροί, τα ήθη και τα έθιμά μας) όλα αυτά δημιουργήματα της αγροτικής και κοινωνικής ζωής αιώνων των χωριών μας.

Αλλά κακά τα ψέματα... Όλα τα παραπάνω, από μόνα τους, **δυστυχώς, δεν μπορούν να «αναστήσουν» τα χειμαζόμενα χωριά μας**, (όπως... αποφθεγματικά αποφαίνεται τίτλος τοπικής εφημερίδας, που καπελώνει τη συνέντευξη του προέδρου του Συνδέσμου Ζαγορισίων Π. Καρρά, χωρίς ο ίδιος να λέει κάτι τέτοιο). **Ο πολιτισμός δεν «ανασταίνει» ούτε δημιουργεί χωριά!! Τα χωριά, στην ακμή τους και οι ζωντανές κοινωνίες δημιούργησαν και δημιουργούν πολιτισμό.**

Οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι εκείνο που κάνουν και θα πρέπει να κάνουν, είναι να **ΔΙΑΣΩΣΟΥΝ** αυτόν τον πολιτισμό, που σήμερα κινδυνεύει κι ο ίδιος (μέσα σ' αυτό το κλίμα της ισοπέδωσης), να μεταλλαχθεί και να σβήσει μαζί με τα χωριά μας, που τον δημιούργησαν.

Έτσι, φίλοι του Συλλόγου Δεματίου, αφήστε και βοηθήστε να γίνουν στο χωριό σας και βουστάσια και γιδοστάσια και κοτοστάσια. Και μακάρι αυτά να ξαναφύτρωναν παντού. Γιατί τα χωριά με αυτά μεγαλούργησαν, δημιούργησαν και θρέψανε γενιές ολόκληρες, τότε που το κάθε σπίτι είχε στο κατώγι του και μια μικρή κτηνοτροφική μονάδα. Τώρα οι καιροί, μας...έκαναν μυγιάγγιχτους, έτσι που να μη βλέπουμε τα παγκόσμια παγκόσμια... «τσουνάμια» που μας έρχονται... Κι από αυτά, σίγουρα, δεν θα μας σώσουν τα ROOMS TO LET. Τα μαντριά και τα χωράφια ίσως!

Αυτά και πάντα με καλή πρόθεση...

B.T.

Νάμαστε, πάλι, στο Μάρτη μήνα. Τον πιο απρόβλεπτο μήνα της χρονιάς. Ο μήνας που, στον περπάτημά του, μας πάει πότε «πάνω» και πότε «κάτω». Ο μήνας που εκμεταλλεύεται την έντονη προσδοκία μας για κάποιες ηλιόλουστες, φωτεινές μέρες και τη ζεστερή θαλπωρή τους. Ο μήνας που, στο λουλουδένιο όχημά του, περιμένουμε να καλοσωρίσουμε και να χειροκροτήσουμε τη ρόδινη, χαμογελαστή νυφούλα, που τη λένε **Άνοιξη**. Την περιμένουμε μετά τη χειμωνιάτικη «κλεισούρα», καιρική και ψυχολογική, να μας ανοίξει τις εξωπορτες των σπιτιών, τους φεγγίτες της καρδιάς μας, να φωτίσει το πνεύμα μας και να αναζωογονήσει την ψυχή μας με το ηδύποτο της αισιοδοξίας και της χαράς.

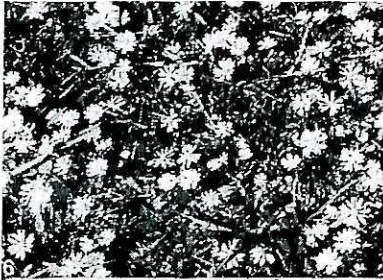
Αναμφίβολα, δεν είναι μόνο ο μήνας, ο καιρικά «πάνω-κάτω». Στο διάβα του συγκεντρώνει πολλά ενδιαφέροντα που σχετίζονται με τη ζωή μας και την καθημερινότητά μας. Γεμάτος παραδόσεις, γιορτές κάθε έκφρασης-χριστιανικές, Εθνικές, ψυχαγωγικές κλπ –και πάνω απ' όλα γίνεται η φυσιολογική και ψυχολογική γέφυρα για να περάσουμε στην αντίπερα όχθη της Άνοιξης προς Καλοκαίρι. Κι αυτό το πέρασμα της χρονικής γέφυράς μας, απαιτεί από μας φυσιολογική, ψυχολογική, εργασιακή κλπ προσαρμογή. Η αναγεννητική πνοή της Άνοιξης δεν έρχεται μόνο για την Πράσινη Φύση, αλλά και για τον ζωικό της κόσμο. Μέσα σ' αυτόν και ο άνθρωπος.

Ο Μάρτης μήνας οριστικοποιεί την αναγέννησή μας μέσα στην καινούρια ετήσια χρονιά. Μόνο ου, αυτή την αναγέννηση, σίγουρα, δεν την αντιλαμβανόμαστε γιατί δεν την προσέχουμε, γιατί είναι νομοτελειακή φυσιολογική και ομαλή.

Κάθε μεταβατική περίοδος, κάθε μεταβολή, αναμφίβολα είναι μια αναταραχή, δημιουργούν προβλήματα. Παλιότερα, που οι άνθρωποι ζούσαν στην ύπαιθρο, επιβίω-

Χρνεογράφημα

«Γδάρτης» Μάρτης και Ανοιξιάτικα καρόγελα (μία ψυχολογική προσέγγιση)

6. Οι πρώτες αγριομαργαρίτες

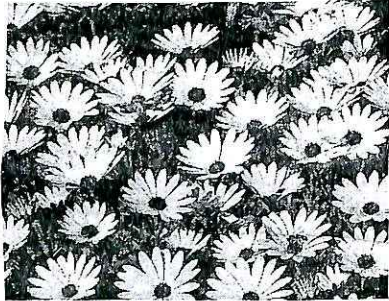
ναν από τη γεωργία, την κτηνοτροφία κι άλλες παρεμφερείς ασχολίες, βίωναν όλες τις καιρικές συνθήκες μαζί με το άγχος και τη σκληράδα της γεωργικής δουλειάς. Φυσικά τα αλληπάλληλα τερτίπια του Μάρτη, σε μια καιρία περίοδο για τη γεωργία και κτηνοτροφία, ήταν φυσικό να δημιουργούν πολλαπλές προσπάθειες και αμείωτο κουράγιο. Ωστόσο, όταν βιώνεις όποια κατάσταση, γίνεσαι ένα μ' αυτήν, την αποδέχεσαι και την αντιμετωπίζεις ψυχολογικά και φιλοσοφικά. Τότε, οι δύσκολες στιγμές, εξοικειωμένες από την αλληλοδιαδοχή των ετήσιων χρόνων και την παρουσία του κάθε μήνα Μάρτη, γίνονται ψυχική εγκαρτέρηση, σοφία και έκφρασηποίησης και λόγου. Δείγμα γραφής, η λαϊκή θυμοσοφία που αποτυπώνει και προσδιορίζει κάθε στιγμή και κάθε εκδήλωση του Μάρτη. Οι παροιμίες που αναφέρονται στο Μάρτη, καταγεγραμμένες, φτάνουν τις τριάντα με νοηματικό περιεχόμενο η κάθε μία. Κι όχι μόνο παροιμίες αλλά και πικάντικα ανέκδοτα.

Παράλληλα με το θυμοσοφικό λόγο του λαού, παλιότερα, το έντονο συναισθημα της προσδοκίας για τον ερχομό της Άνοιξης, που αλλάζει το σκηνικό μιας εποχής και τα

Σταύρου Συκιώτη

σκιαγραφεί έναν καινούριο πλούσιο σε φως, χρώματα, ευωδίες και αισθησιακά, καταγράφεται ένας ανεξάντλητος πλούτος ποιήσης και λογοτεχνίας. η αναβίωση της φύσης, απ' τα ταπεινά αγριολούλουδα (μικρά) με την ποικίλη χρωματική θωριά τους, ως τα μεγαλόπρεπα δασικά δέντρα που απλώνουν πράσινο τάπητα σ' όλη τη γη, μαζί με την παρούσα πανταχού χλόη, γίνονται προκλήσεις και ερεθίσματα για έντεχνη έκφραση λόγου. Μέσα στην πολυμορφία του Μάρτη υπάρχει κι αυτή η πλευρά.

Στην εποχή μας, τα μέχρι σήμερα δεδομένα για την Ανοιξιάτικη εποχή και συγκεκριμένα για τον Μάρτη, χάνουν την παλιά τους σημασία και λαϊκή αντίληψη. Τι

παροιμίες να διατυπώσουμε, σήμερα, για τον απρόβλεπτο και κακότροπο παλιό Μάρτη, που είναι σχεδόν αγνώριστος και «Καλοκαιρινός; Στο Φλεβάρισιο φύλλο του «Ζαγοριού μας» το κείμενό μας δεν είχε καμμία σχέση με χειμωνιάτικο «Κουτσοφλέβαρο και μικρομήνα». Ένωθε κανείς προχωρημένη Άνοιξη.

Τέτοια φαινόμενα θα παρουσιάζονται μελλοντικά κι' όλο πιο έντονα, λόγω της μεταβολής των ατμοσφαιρικών δεδομένων. Όλα αλλάζουν. Καραμέλλα έγινε η κουβέντα

για την «τρύπα του όζοντος» που είναι αίτιο για τις ατμοσφαιρικές ανωμαλίες κι είμαστε φταιχτες όλοι εμείς οι άνθρωποι. Μελλοντικά θα μιλάμε και για άλλα απίθανα φαινόμενα.

Το έμπα του Μάρτη είχε κάτι από τον απόρητο του ανοιξιάτικου Φλεβάρη. Γρήγορα όμως, ένα βαρομετρικό από τα δυτικά αμαύρωσε την εικόνα του. Το πρώτο δεκαήμερό του κύλησε με βροχές, πολλά μποφόρ και χιονάκι στις ψηλοκορφές. (Για να 'χει ο Βοιδομάτης αποθέματα). Παραπέρα, ποια θα είναι η συμπεριφορά του θα τη γνωρίσουμε όταν ολοκληρώσει την πορεία του.

Ωστόσο, τα μηνύματα της Άνοιξης υπάρχουν. Οι όχτοι και τα γρασίδια στολίστηκαν από τα βιαστικά μικρά κίτρινολούλουδα (δεν ξέρω τ' όνομά τους). Μια-δύο Κρανιές, στην περιοχή μου, λένε τραγουδία χαράς, ανοιξιάτικα, με τα ζωηρά κίτρινολούλουδά τους. Πάντα μαντατοφόρες και πρωτοπόρες στον ερχομό της Άνοιξης.

Στην πορεία του Μάρτη θα περιμένουμε τη γενικευμένη ανθοφορία των δέντρων, το πράσινο των βουνοπλαγιών, το παιγνίδισμα του μελισσιού και της πεταλούδας στην ηλιοφώτιστη ατμόσφαιρα, τα απίθανα σπαθίσματα των χελιδονιών στον αέρα, που αν δεν ξεκίνησαν το ταξίδι τους είναι έτοιμα να το κάνουν. Και ως το τέλος του μήνα, ζωή νάχουμε, θα αντιληφθούμε και το λάλημα του Κολύκου (προσοχή μην είστε νηστικοί) που θα προσυπογράψει την παρουσία και την επικράτηση της Άνοιξης, στο ετήσιο κυκλογύρισμα του χρόνου 2009.

Φυσικά, καμμία αμφισβήτηση για την επικράτηση της Άνοιξης και Αστρολογικά, μετά την εικοστή πρώτη μέρα του Μάρτη. Κι ως την υποδεχτούμε, πανηγυρικά, με το γνωστό παλιό τραγούδι μας:

«Ήρθε πάλι η Άνοιξη
ήρθαν τα λουλούδια
.....».

Χιόνι στο χωριό

Του Ζαγορίσιου ΒΑΣΙΛΗ ΑΔΑΜΙΔΗ (ΑΔΑΜ)

ΚΟΙΜΟΜΑΣΤΕ όλα τα παιδιά στο χειμωνιάτικο κουκουλωμένα με διπλές γιάμπολες και βελέντζες, η φωτιά έπαιρνε να σβήση και κόντευε να ξημερώσει, όταν ακούω να με φωνάζει από πέρα ο μεγάλος μου αδερφός.

— Ακόμα δεν ξύπνησες; μου λέει! ακούς πώς λαλούν τα κοκότια; Πώς σου φαίνεται το λάλημα;

— Γιατί ρωτάς, του μουρμουρίζω, και γυρίζω από την άλλη μεριά.

Ύστερα από ώρα τον ακούω πάλι να φωνάζει:

— Δεν ακούς το σκυλί μας πώς γαυγίζει; με ξαναρωτάει.

— Θα κρυώνη, του λέω.

— Και πώς σου φαίνεται τ' αλύχτημα;

— Σκυλίσιο, καημένε. Μα τι έχεις σήμερα, του λέω, και μας ξύπνησες όλους μεσάνυχτα;

— Ξημέρωσε, μ' απολογιέται.

Άκουσα από τι ώρα τώρα που βγήκε έξω η ψυχοπαίδα μας η Ρήνα να πάρη ξύλα για τη φωτιά, κι ακόμα δε φάνηκε, και βάνω στοίχημα πως χιόνισε απόψε.

— Γιατί άργησε η Ρήνα, γι' αυτό; του λέω.

— Βέβαια, μ' απαντάει, θ' ανοίγης δρόμο ως τη μάντρα να πάρη ξύλα. Δεν άκουσες πώς λαλούσαν τα κοκότια; βουβά βουβά σαν από τον κάτω κόσμο· και το σκυλί μας αλυχτούσε βραχνά σα να ήταν μακριά, πολύ μακριά, κι όλα αυτά γιατί η φωνή δεν ακούγεται καλά με το χιόνι. Αυτό μας το ξήγησε κι ο δάσκαλός μου, που μου φαίνεται δεν θα τον ίδουιν μέρες ταμάτια μου αν έβριζε πολύ χιόνι.

— Όποιος πεινάει, του λέω, κομμάτια ονειρεύεται. Να κι ανοίγει η θύρα από το χειμωνιάτικο κι μπαίνει η Ρήνα η ψυχοπαίδα μας με μίαν αγκαλιά ξύλα.

— Χιόνι, χιόνι! μας φωνάζει, ο Αθανάσης άσπρισε τα γένηια του· ένα γόνα το σήκωσε κι ακόμα ρίχνει, ρίχνει.

— Αλήθεια, τη ρωτάει ο αδερφός μου, είνε τόσο πολλά τα αχόνια, που να μην περνούν τα παιδιά για το σκολειό;

— Μη φοβάσαι, του λέει, εγώ θα σας ανοίξω δρόμο ως το σπίτι της γειτόνισσας, από κει πάλι θ' ανοίξη η γειτόνισσα, και πάρα πέρα άλλη, και θα κοπή ο δρό-

μος για την εκκλησιά και το σκολειό.

— Α! της λέει ο αδερφός μου, την όρεξη σου έχει ο κόσμος ν' αλωνίζει τα χιόνια σήμερα, γιατί θ' απομεινέ, ξέρεις, ο παπάς χωρίς λειτουργίες, κι ο δικός μου ο δάσκαλος θα πιη το ζουμί της γραμματικής μοναχός του.

Η Ρήνα έβαλε ν' ανάψει τη φωτιά, μα η κυρα-μάνη μου ήταν ανάρεγκη και ήρθε μοναχή της να στρώσει κάτω κάτω στη γωνιά τα προσανάμματα, τα ξεκλαδίσματα των γιδιών, ύστερα να βάλει τις σκίζες, κι απάνω να ζυγιάσει καλά τις πλάνες, τις δρενίδες, και πανωτά τα κούτσουρα, γιατί, έλεγε, σε τέτοιον καιρό η καλή φωτιά στο σπίτι είνε μια καλή συντροφιά.

Και σαν άναψε καλά η φωτιά.

— Σηκωθείτε, παιδιά, μας φωνάζει, ξημέρωσε· ελάτε ν' αγναντέψετε το χιόνι πως πέφτει ακόμα σα βαιπάκι.

Μαζευτήκαμε όλα στα παραθύρα. Τι να δούμε!

Η θεόρατη συκαμινιά μας στην αυλή κρατούσε στις πλάτες της και τα λυγισμένα κλωνάρια της όσο μπορούσε να βαστάει από τ' άσπρο φορτίό της, τα

μικρότερα ίπωρα στον κήπο μας είχαν γύρει άλλα από τη μια άλλα από την άλλη μεριά, κι οι λεφτοκαρυές ήταν που ήταν θαμμένες.

— Για τηράτε, λέει η αδερφή μου, πώς πέφτει το χιόνι! Μοιάζει σα να τινάζουν καμιάν ανθισμένη αχλαδιά.

— Εμένα μου φαίνεται, λέει ο μεγάλος αδερφός μου, σα να κατεβαίνουν λίγο λίγο τα ουράνια ν' ανταμωθούν με τη γη που τα τράβει σα μαγνήτης. Εσύ τι λες; με ρωτούν.

— Εγώ φαντάζομαι, τους λέω, πως ο ουρανός κάνει αποκριάτικο χαρτοπόλεμο με τον κήπο μας; και συλλογιόμαί πως δεν ξεθάψαμε χτες κάστανα απ' το σωρό, και τι θα ψήσουμε σήμερα στη γωνιά.

— Θα ψήσουμε όπουργίτια και μικροπούλια, λέει ο αδερφός μου, κι έγνοια σου. Σήμερα θα μας πληρώσουν τους παστοურμάδες⁽²⁾ που κοντεύουν ν' αφήσουν τα κόκκαλα μοναχά, σαν να τους κρεμάσαμε στα παραθύρια για την αφεντιά τους. Σα σταματήσει το χιόνι, ο πατέρας θα βάλει τα ποδήματα να πάη σε κανένα γείτονα, και μεις θα

κυνηγήσουμε στα παραθύρια.

Έλα που δε συμφωνούσαν με το μικρότερο αδερφό μου! Ο ένας τα ήθελε τα σπουργίτια για τη σούνλα, ο άλλος για το κλουβί, και μόνο με τα πολλά κονομήθηκαν τα πράματα. Μεράστηκαν οι παστοურμάδες και τα παραθύρια. Όσα θα έπιανε ο μεγάλος στο δικό του λημέρι, θα τα έβανε στη σούβλα και δε θα έδινε από μικρό ούτε ποδαράκι να καλοσκαίριση· κι όσα θα έπιανε ο μικρός στο δικό του το ταμπούρι, θα τα έβανε στο κουβί και θα τα είχε όλα μοναχός του. ***

Οι δυο παστοურμάδες ήταν κρεμασμένοι απάνω στην κρεβάτια για να ξεραθούν, από μέσα από τα παραθύρια που κλειούσαν τα γυαλιά των κατεβατά. Ένα χαράκι ανάμεσα στα δυο γυαλιά για ν' αφήνη την παγίδα ανοχίτη, κι ένα σκονινό μακρύ δεμένο στα χαράκια για να πέφτη το γυαλί με το τράβηγμά του, κι έτσι έσπινε ο καθένας πλάγι πλάγι έτοιμη τη λαίμητμό του για τα πεινασμένα πουλάκια.

Εμείς οι άλλοι καθήσαμε στο χειμωνιάτικο κι αγναντεύαμε από τα παραθύρια κάτω το χωριό.

Το χιόνι είχε ξεκόψει και κάποτε ακουγόταν καμιά πουλί-σια φωνίτσα στα χιονοφορτωμένα δέντρα — Τσόν, Τσόν! Πιν, πιν!— και σε κάθε φτερούγιασμα πουλιού ένας χιονοσωρός γκρεμιζόταν από τα κλωνάρια που τα τινάζε στο φεύγα του.

Η Ρήνα μας είχε ανοίξει δρόμο ως πέρα στη μάντρα, κι έλιωνε χιόνι στο καζάνι να ποτίσει τις γίδες που θα κάθονταν μέρες κλεισμένες, και θα πάχνιαζε και θα κλάδιαζε η καημένη τώρα, καϊκοντά στη φωτιά του καζανιού προσθήλιαζε ένα κατσικάκι³ που έτρεμε από το κρύο.

Τέσσερις πέντες γυναίκες είχαν κινήσει να κόψουν δρόμο χωμένες στα χιόνια ως το ζουναρί, για να κουβαλήσουν ζαλικωμένες⁴ κλαδι από τις κλαδαριές για τα ζωντανά που τα έκλεισε μέσα η βαρυχειμωνιά, και συναλλάζονταν τότε η μια μπροστά πότε η άλλη με την αράδα να ξεπαστάσουν.

Παραπέρα ξετίναζαν δυο τρεις άντρες τα ίπωρα⁵ από τα

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΙΓΚΟΥ

Εκδρομή στη Ρωσία

Το Πάπιγκο για ένατη συνεχή χρονιά συνεχίζει τη γνωριμία με τουριστικά-πολιτιστικά κέντρα της Ευρώπης και διοργανώνει εκδρομή στη **Ρωσία (Μόσχα - Νόβγκοροντ - Αγ. Πετρούπολη)** από **15 Ιουνίου 2009 έως 23 Ιουνίου 2009**.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ-ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΑΠΙΓΚΟΥ ΕΩΣ 25/4/2009

Η Γελένα Ισινμπάβα με τον συντάκτη του περιοδικού μας, Αχιλλέα Πατσούκα.

Ένας Ζαγορίσιος (Κάτω Σουδενιώτης) στη Μόσχα

Στη φωτογραφία ο Κάτω Σουδενιώτης, δημοσιογράφος Αχιλλέας Π. Πατσούκας, μόνιμος ανταποκριτής της εφημερίδας «Καθημερινή» στη Μόσχα με την ρωσίδα πρωταθλήτρια κόσμου στο άλμα επί κοντά την πανέμορφη ΓΕΛΕΝΑ ΙΣΙΝΜΠΑΕΒΑ, με την ευκαιρία συνέντευξής της στο περιοδικό της «Κ» «Γυναίκα».

Μάρτης του '44...

Μέσα στο νου μας τα παλάτια
αμύθητος ο θησαυρός!
Παραμονεύουν όμως μάτια
η γριά η λήθη κι ο καιρός
άγνωμοι κλέφτες και κακοί,
αρπάζουν ότι βρουν μπροστά τους,
γι' αυτούς δε φτιάξαν φυλακή.
Και μόνο δεν μπορούν ν' αρπάξουν
όσα τα χέρια σου θα γράφουν.

Καλοκαιρινό πρωινό, κάτω από τον πλάτανο στο μεσοχώρι, με ένα καφέ μπροστά, να απολαμβάνεις την ησυχία και το τοπίο. Ωραία πράγματα!

Ξέχασα όμως τον τουρισμό!... Σε λίγο φάνηκαν πολύ-χρωμα μπουλούκια, που γέμισαν τα τραπέζια. Απέναντί μου κάθισε ένα ζευγάρι, ωραίο, ξανθό, γελαστό. Βόρειοι βέβαια, αλλά τι εθνικότητας.

Από τις λέξεις που έπιασα και τα σήματα στα σακίδια τους κατάλαβα ότι ήταν Γερμανοί. Ευχάριστοι άνθρωποι, καλώς ήρθαν στον τόπο μας, αλλά γιατί ένωσα ένα σφίξιμο στο στομάχι.

Η βρώμα η μνήμη, μαζεύει μια τρεχάλα και φτάνει ... που λέτε;...

... 25η Μαρτίου 1944, η τελευταία χρονιά της γερμανικής κατοχής. Όλα μαύρα κι άραχλα. Εδώ πάνω όμως, στα χωριά μας, ήταν αντάρτες και μας είχαν ξεχάσει οι Γερμανοί. Το σχολείο λειτουργούσε εδώ και οι δάσκαλοι, Κωστάκης Κοντοδήμος, Νίκος Μπανταβάλης και Κώστας Βαρζώκας, που δίδασκαν ένας κάθε εβδομάδα, αποφάσισαν να κάνουν «Εθνική εορτή»!

Υπέροχα που θα ήταν!... Έβγαλε λόγο ο Κώστας ο Κοντοδήμος, όλο πατριωτισμό! Είπε ο Νικήτας το «Ο Βράχος και το κύμα». Η Νίτσα Μπανταβάλη το «Αν μπορείς». Μίλησε και ο Κώστας ο Βασιλάς. Ήταν να τραγουδηθεί και το «Εμπρός ολόρθ' ατράνταχο!...» του Παλαμά, αλλά δε νομίζω να πρόλαβαν να ολοκληρώσουν τη γιορτή.

Ξαφνικά μπήκε μέσα στην αίθουσα ο Λαζαρίδης από το Κουκούλι, για να μας ειδοποιήσει ότι οι Γερμανοί ανέβηκαν το Ροντοβάνι και έρχονται προς τα χωριά μας. Ασφαλώς για να τα κάψουν, όπως έκαναν και στο Ανατολικό Ζαγόρι. Είχαμε 2-3 ώρες καιρό, γιατί οι Γερμανοί θα έρχονταν με τα πόδια. Ο δημόσιος δρόμος ήταν κατεστραμμένος. Είχε να χρησιμοποιηθεί από το 1940.

Άνοιξαν τη στέρνα του Κυριάδη, που ήταν στεγνή, για να βάλουν όσα ντέγκια προλάβαιναν. Στο κατέβασμα βοηθούσαν ο Νικήτας Δημητριάδης, ο Γούλας Βλάχος κι ο Χαρίλαος Κοντοδήμος.

– Γρήγορα παιδιά θα μας προλάβουν οι Γερμανοί.

Πού να πάμε, πού να κρυφτούμε, που χιονίζει συνέχεια και ο τόπος ήταν κάτασπρος κι επικίνδυνος;

Της Ελένης Ζούκη - Τζαλμακλή

– Τον κατήφορο, στα χάνια, μήπως μας σώσει ο Βίκος.

Οι μεγάλοι ήταν φορτωμένοι μ' ένα σωρό συμπράγκαλα. Κουράστηκαν όμως στο δρόμο κι άρχισαν να τα κρύβουν στο χιόνι, που από το ανεμοσούρι γινόταν σε πολλά μέρη βουνό.

Περάσαμε τη Βρυσοπούλα και πιάσαμε τα πλάγια, όλη εκείνη η στρατιά της δυστυχίας. Πηγαίναμε όλοι μαζί για να προστατευόμαστε, σαν αγέλη... γιατί εκείνη τη χρονιά, από τα πολλά χιόνια, οι λύκοι είχαν γίνει επικίνδυνοι και πεινούσαν.

Εκεί πέρα ακούσαμε μια παγωμένη φωνή να λέει:

– Παιδιά... οι Γερμανοί απέναντι... στη μεγάλη ράχη!

Γυρίσαμε τα κεφάλια, μια ομάδα Γερμανών περπατούσε άνετα στο χιόνι, με το αλπινιστικό τους βάδισμα, με τα σακίδια τους, τα όπλα στο χέρι και στρατιωτικά τζόκεϊ στο κεφάλι.

– Θεέ μου, σώσε μας!!!

Πού να κρυφτούμε, που τα δέντρα ήταν γυμνά και το χιόνι γύρω αναδείκνυε στο μεγαλύτερο βαθμό την ... παρδαλότητά μας!

Κωλοκάτσασε όλοι, τάχα για να μικρύνουμε! Θα θέλαμε να είμαστε μικρόβια για να μη φαινόμαστε. Αλλά κι οι Γερμανοί σα μικρόβια. Θα μας είδαν, γιατί δε μας έδωσαν σημασία. Αλλιώς θα γινόμασταν... υπέροχα πτώματα... Με μια ριπή. Ποιος ξέρει τι άθλιο θέαμα παρουσιάζαμε και μας χάρισαν τις ζωές μας.

Άλλος έσερνε σεπέτι με νιογέννητα κατσίκια, άλλος το μοσχαράκι του. Τα γομάρια μπερδεύονταν στα πόδια μας φορτωμένα μέχρι σκασμού. Κι ο κόκορας του Βαρζώκα σ' ένα σεπέτι! Ο πατέρας μου έσερνε εμένα από το χέρι κι εγώ με μια τριχιά έσερνα το σκύλο μου... «Οικτρόν ειδείν»...

Πάνω στην ένταση μας λιποθυμάει η Ροδάνθη του Φιλίδη, που ήταν όμορφη ξανθούλα κοπέλα, και την έκαναν μούσκεμα, τρίβοντάς την με χιόνι για να συνέλθει.

Ψάχνουμε να δούμε τους Γερμανούς και είχαν κρυφτεί πίσω από ένα τσιούπετο. Και αρχίσαμε την κάθοδο των ... κακο-μυ(οι)ρίων ως τις γκούβες του Κατσαρού. Εκεί κοιτάξαμε έντρομοι τη χαράδρα, αδυνατώντας να συνεχίσουμε. Στην κρίσιμη ώρα βλέπουμε να έρχονται λάμποντας από χαρά ο Λώνης ο Τόλογλου και ο Τάκης ο Φιλίδης.

– Χωριανοί, σωθήκαμε!, μας λένε. Βρήκαμε μια μπουστερή, που χωράει όλο το χωριό.

Αλαλαγμός, ενθουσιασμός και ξανά πορεία. Στις γκούβες του Κατσαρού έμειναν ο Παύλος ο Ράπτης και ο Τάκης ο Νουσιάδης, που είχαν τα κοπάδια τους. Εκεί αφήσαμε και όλα τα ζώα που σέρναμε... κι ας βοηθούσε ο Θεός. Κι έρχονταν κι η νύχτα παγωμένη, γεμάτη κιν-

Μάρτης του '44...

δύνους και αγωνία.

Η σπηλιά ήταν στο λάκκο του Κάρπηνου, προς το Βίκο. Είχε μπροστά της μια οβίρα και μας βοηθούσε κάποιος να περάσουμε, δίνοντάς μας το χέρι.

Όταν ήρθε όμως η σειρά της Γλυκερίας Βουλοδήμου να περάσει δε θέλησε τη χείρα βοήθειας και πήδησε μόνη της... Ε παιδιά μου!... βρέθηκε μέσα στην παγωμένη οβίρα, με τη φούστα της ανοιγμένη σαν αλεξίπτωτο. Τα παιδιά της, ο Θανασάκης και ο Ευριπίδης, έτρεξαν αλαφιασμένα να τη βγάλουν κι έκαναν τα πάντα για να την περιποιηθούν. Μέχρι ένα θρόνο της έκαναν με πέτρες, για να μη λερωθεί. Κάπου προς το σούρουπο φάνηκε η θεία Βικτώρια και μάθαμε ότι οι Γερμανοί δε μπήκαν στο χωριό! Άραγε γιατί;

Στο χωριό είχαν μείνει όλες οι γριές, αλλά και η Ζαμπαλού με τα παιδιά. Η αγάπη τους για το σπίτι ήταν μεγαλύτερη από το φόβο για τη ζωή τους. Ήξεραν ότι κινδύνευαν, γιατί στους Λιγκιάδες, που έκασαν οι Γερμανοί, σκότωσαν και όσους βρήκαν εκεί. Ήλπιζαν πως αν καλόπιαναν τους Γερμανούς με πίτες και καλό κρασί θα γλίτωναν το βιό τους, τα τύραγνά τους, όπως έλεγαν.

Η Βικτώρια είχε μαζί της κι ένα κακκαβούτσο και μια σακούλα μπομπούτα. Μας έφτιαξε ένα ωραίο κουρκουτί και νιώσαμε θεοί, σαν ζεστάθηκαν τα σωθικά μας. Είχε ανάψει κάθε οικογένεια τη φωτιά της, αλλά ήταν τόσο βρεγμένα τα ξύλα που είχαμε καπνιστεί σα ρέγκες. Κάθε τόσο έβγαινε κάποιος έξω, να δει αν βγαίνουν καπνοί απ' τη μεριά του χωριού.

Κι ακούστηκε η φωνή του παπα-Θουκυδίδη να λέει.

– Μη φοβάστε παιδιά, μας φυλάνε τα τρία παρεκκλήσια!

Τι θετική ενέργεια είναι η πίστη τέτοιες ώρες και πόσο τη χρειάζεται ο απελπισμένος!

Αρχίσαμε να διψάμε. Νερό δεν έπρεπε να πιούμε από το λάκκο, γιατί παραπάνω είχανε βάλει πλάνο. Ο πλάνος ήταν δηλητηριασμένο κρέας για το λύκο. Ποτέ όμως δεν το έτρωγε ο λύκος, αλλά τα σκυλιά του χωριού, και πήγαιναν χαμένα. Τώρα κινδυνεύαμε να πάμε κι εμείς χαμένοι. Έτσι μαζεύαμε χιόνι και το λιώναμε σε κάτι παλιομπαγράτσια. Κάθε τρεις και λίγο κάποιος έβγαινε για την ανάγκη του. Τώρα αν το χιόνι που πίναμε είχε μέσα του και στοιχεία κάτουρου δεν ξέρω. Θα σας γελάσω!

Ο Βαρζώκας γύρευε της Σαβούλας το προικιάτικο πάπλωμα για να κοιμηθεί, γιατί τον τρυπούσαν τα γκουσκούλια. Κάπου προς τα μεσάνυχτα είπε την αγωνία του. «Ούι, δεν ακούεται ου πετνους μ', θα τον έφαγαν οι αλ'πέες». Είχαμε κι άλλες αγωνίες! Ζούσαν άραγε οι τατούλες κι οι κυραμάνες στο χωριό, θα έμενε κάποιος σπίτι άκαυτο ή καλύβα για να μαζευτούμε, μήπως γλίτωναν τα καλύβια στ' αμπέλια;

Μήπως, μήπως και μας βρήκαν τα χαράματα. Εκείνη την ώρα ακούστηκε κάτω από τη σπηλιά η φωνή της

Πούσιως (Πηνελόπης) του Δούκα.

– Α μωρ, τι κάθισι ακόμα αυτού, οι Γερμανοί έφκαν απού τ' νύχτα!!!

Φωνές, κακό, κλάματα χαράς!... Κόσμε μου, γλιτώσαμε το θάνατο έτσι απλά!

Κι έτσι απλά πήραμε το δρόμο του γυρισμού. Στα χάνια βρήκαμε όλα τα ζωντανά σώα και αβλαβή. Ο κόκορας του Βαρζώκα όλο νταηλίκια, ο άτιμος. Κι ήταν μια μέρα... Χαρά Θεού... Ηλιολούστη, ανοιξιάτικη! Τι έγινε η χθεσινή συφοριασμένη μέρα. Λες να μας βοηθήσαν τα παρεκκλήσια, σαν ένα μαγικό ραβδί να τα άγγιξε όλα και τα έκανε όμορφα! Ο ήλιος ξεχιόνισε όλα τα δέντρα και φάνηκαν οι κρανιές ανθισμένες να χρυσίζουν στα κλαδερά. Το χιόνι έλιωνε συνέχεια σχηματίζοντας ρυάκια και φαίνονταν τόπους-τόπους η γη που άμπριζε! Εκεί άνητιζε το πρώτο λουλούδι, που δε φοβάται το χιόνι, η σκάρφη, που έχει λουλούδια και φύλλα το ίδιο ανοιχτοπράσινο χρώμα, και παράξενες ιδιότητες.

Το λιώσιμο του χιονιού είχε και την κωμική συνέπεια να βγουν στον αέρα τα κρυμμένα! Ουρές από τηγάνια και μπρίκια, κάνες και κοντάκια από όπλα (αυτά τα τιμημένα όπλα του Έλληνα, που πάντα έπρεπε να τα κρύβει, γιατί είχε σίγουρη την εκτέλεση αν τα έβρισκαν... κι ας ήταν από το 1800, χωρίς μύλο και κόκορα!).

Στα θυροστόμια περίμεναν οι ηρωικές γιαγιάδες. Μ' αυτό που έκαναν έδωσαν άλλο ένα παράσημο στη Ζαγορίσια γυναίκα. Δεν είχε όμως τότε παράσημα, παρά μόνο καθήκοντα και χρέη τιμής. Η Θεά Εστία είχε γεμίσει θαύματα το μαντζάτο. Μια τρικουβερτη φωτιά, ζέστα πολλή, μια πυροστιά με το κακκάβι πάνω που μοσχοβολούσε ο τραχανάς. Στην τοιμπίδα βαρεμένο τυρί να τραγανίζεται, το μπομποτένιο ψωμί ζεσταμένο να μαλακώσει.

Παναγίτσα μου, πόσες ευτυχίες μαζεμένες!!!

Μοιράστηκα τη μπομπούτα με το σκύλο μου, που κοιμήθηκε ευτυχισμένος που δεν πατούσε χιόνι. Γύρω μου γιαγιάδες, θείες, γονείς, όλο στοργή και φροντίδα. Αγαπημένες παρουσίες, που έγιναν... απουσίες.

Κάπου εκεί αποκοιμήθηκα...

Βρέθηκα πάλι στο μεσοχώρι, στον πλάτανο, κουρασμένη από το ταξίδι στο χρόνο. Μπροστά μου ακόμα οι Γερμανοί απολαμβάνουν το γλυκό τους γελώντας με όλα τα ωραία, μεγάλα τους δόντια έξω.

Άραγε ετούτο το ζευγάρι να είχε κάποια συγγένεια μ' εκείνους τους Γερμανούς, που ανηφόριζαν τη μεγάλη ράχη, με το όπλο στο χέρι;

Πόσα χρόνια πέρασαν;... Κάτσε να μη τα λογαριάσω, τρομάζω...

Ήδη αισθάνομαι σαν δεινόσαυρος...

(Από το ημερολόγιο του Πολιτιστικού Συλλόγου Καπεσόβου «Ο ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ» του έτους 2008)

ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

Η πρώτη καθηγήτρια του Γυμνασίου Τσεπελόβου

Ομιλία της μαθήτριάς της Όλγας Γενναδίου κατά την εκδήλωση της 6-8-2008 για την ίδρυση του Γυμνασίου Τσεπελόβου.

σμα της λέξης «Γυμνάσιο» αισθανόμασταν δέος.

Όμως, όλες οι ανησυχίες μας, η αγωνία και ο φόβος για το καινούργιο, μετριάστηκαν όταν αντικρύσαμε την καθηγήτριά μας –εσάς– κυρία Ελένη Παπακώστα.

Ήσασταν πολύ νέα, με βλέμμα ζεστό, μελίχια, σοβαρή, επιβλητική. Μιλήσατε στο συναίσθημά μας. Μας κερδίσατε. Με μεθοδικότητα, παιδαγωγική διακριτικότητα, συνέπεια, αγάπη και ζήλο για το **λειτούργημά σας**, αν και διδάσκατε πρώτη φορά, **καταστήσατε κατανοητά για μας, όλα τα μαθήματα, καθώς είχατε αναλάβει και τα εκτός της ειδικότητάς σας.**

Ανταποκριθήκατε με την εργατικότητα σας και στην οργάνωση και διοίκηση του νεοσύστατου Σχολείου. Μας δώσατε γνώσεις και ελληνοχριστιανική παιδεία. Μας ενθαρρύνετε, μας παροτρύνετε με την αυθεντική στάση. Ανταμοιβή σας, η προόδός μας, η αγάπη και σεβασμός στο πρόσωπό σας.

Εχοντας προσωπική γνώση και πείρα της ιδιαίτερα δύσκολης ειδικότητας για κείνη την εποχή, αποστολής του δασκάλου των δυσπρόσιτων Δημοτ. Σχολείων, αναλογίζομαι τις τόσες δυσκολίες που αντιμετωπίσατε και που τις υπερβήκατε, οι οποίες δυσκολίες, τότε ούτε καν περνούσαν από το παιδικό μυαλό μας.

Σας θυμάμαι ακόμη να επισκέπτεστε το χωριό μας Σκαμνέλι, πεζή, ανταποκρινόμενη στην πρόσκληση του δασκάλου του χωριού, του αείμνηστου πατέρα μου Μιχ. Γεννάδιου και με ιδιαίτερο ενδιαφέρον να επικοινωνώ με τις οικογένειες και των άλλων μαθητών σας. Θεωρώ χρέος μου να μνημονεύσω

σω έστω και επιγραμματικά και ενδεικτικά (για την οικονομία του χρόνου) και ας με συγχωρήσουν όσοι θα παραλείψω τα ονόματά τους και άλλους λαμπρούς και **εκλεκτούς** καθηγητές την κυρία Ισμήνη Δάλλα τους κυρίους: Ερρίκο Κολοβό, Ανδρέα Βαταβάλη, Σπυρίδωνα Βούκελα, Χρίστο Καραμανλίδη, Σπυρίδωνα Κάτση, Γεώργιο Στούμ., Ιωάννη Τάνη και τους αείμνηστους Σκουτέρη Απόστολο και Μανωλάτο Σπυρίδωνα.

Κυρία Παπακώστα Ελένη, καθηγήτριά μας, δασκάλα μας, στην τρυφερή ηλικία των 13 χρόνων μας.

Σας ευχαριστούμε και σας είμαστε ευγνώμονες.

ΟΛΓΑ ΜΙΧ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ
τ. Δ/ΝΤΡΙΑ 3ου 6/Θ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ
Π.Τ.Δ.Ε. ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Στη συνέχεια δημοσιεύουμε και σύντομο ιστορικό σημείωμα για την ίδρυση του Γυμνασίου Τσεπελόβου από την κ. Όλγα Γενναδίου.

Ευκαιριακά θα ήθελα να προσθέσω λίγα λόγια για την ίδρυση του Γυμνασίου Τσεπελόβου (καθόσον ο ορισθείς χρόνος των 4' λειπών δεν μας το επέτρεψε). Στην Κυβερνητική απόφαση της ίδρυσής του το 1957, καθοριστική υπήρξε η δυναμική προβολή του αιτήματος των τότε τοπικών αρχών του Τσεπελόβου και Σκαμνελίου, Προέδρων, Διδασκάλων και Κοινοτικών Συμβούλων προς διάφορους φορείς ακι κυρίως η στενή τους συνεργασία με τους Ηπειρώτες Πολιτικούς, Ευάγγελο Αβέρωφ, το Ζαγοριέο ιατρό Κ. Παλή, τον Α. Δερδεμέζη και Δ. Ιωάννου.

Επίσης βασικότερος παράγοντας για τη λειτουργία του Γυμνα-

σίου, ήταν η εξασφάλιση της αμοιβής του διδακτικού προσωπικού εκ μέρους των κοινοτήτων Σκαμνελίου και Τσεπελόβου, από το 1957 μέχρι το 1963 που αναγνωρίστηκε ως Δημόσιο. Από τα έσοδα των Κοινοτήτων και κυρίως από τη διαχείριση του δασικού τους πλούτου, επιπλέον εξασφαλίστηκε η στέγαση και η σίτιση πολλών μαθητών.

Η ίδρυση του Γυμνασίου στο Τσεπέλοβο το οποίο διέθετε κτηριακή υποδομή και ήταν έδρα Κρατικών Υπηρεσιών (όπως Ιατρείο, Ταχυδρομείο, ΟΤΕ, Αστυνομία, κεφαλοχώρι, Πρωτεύουσα του Ζαγορίου επί Τουρκοκρατίας) έδωσε τη δυνατότητα να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό των περισσότερων χωριών του Ζαγορίου.

Φυσικά δεν ήταν εύκολη ή δυνατή, η λειτουργία του Γυμνασίου σε άλλο χωριό, αφού όπως είναι γνωστό, πολλά χωριά υπέστησαν εμρηστικές καταστροφές από τους Τούρκους και Γερμανούς. Ενδεικτικά αναφέρω το Σκαμνέλι στο οποίο το 1913 κήκαν 70 αρχοντικά σπίτια και μεταξύ αυτών το Δημοτικό Σχολείο και το Κοινοτικό Γραφείο.

Την ίδια τύχη είχαν η Λαίστα, το Βρυσόχωρι, οι Ασπράγγελοι, η Λεπτοκαρυά και άλλα χωριά, που πυρπολήθηκαν από τους Γερμανούς.

Εξ άλλου το ζητούμενο ήταν η ίδρυση Γυμνασίου στο ΖΑΓΟΡΙ.

Με την ελαχίστη οικονομική επιβάρυνση των οικογενειών μας, κατέστη δυνατή η φοίτησή μας στο Γυμνάσιο και η μετέπειτα συνέχιση των σπουδών μας.

Χρέος μας η ευγνωμοσύνη μας προς τους συντελεστές και πρωτεργάτες της ίδρυσης και λειτουργίας του Γυμνασίου του Τσεπελόβου, αλλά και ο προβληματισμός μας, η αλλαγή απόψεων και το ουσιαστικό ενδιαφέρον για την μελλοντική πορεία της πνευματικής αυτής κοινότητας στο ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ.

δημοσιότητα με τη σκέψη πως πιθανώς να γίνει σχετική «ζύμωση» στη σκέψη ενοριτών-χωριανών για απόρριψη ή πρόκριμα προσπάθειας προς πραγμάτωσή.

Ισχυρίζομαι πως δεν πρέπει το οικονομικό να τεθεί φραγμός, άλυτο πρόβλημα, δοθέντος ότι στο παρελθόν – προ δεκαετιών– οι «θέλοντες» αγιογράφησαν το ναό της «Παναγίας», ανήγγησαν κωδωνοστάσιο, οστεοφυλάκειο και πάμπολλα άλλα έργα ευποιίας στο χωριό μας που συνεχώς μας τους θυμίζουν!

Ας περιμένουμε...

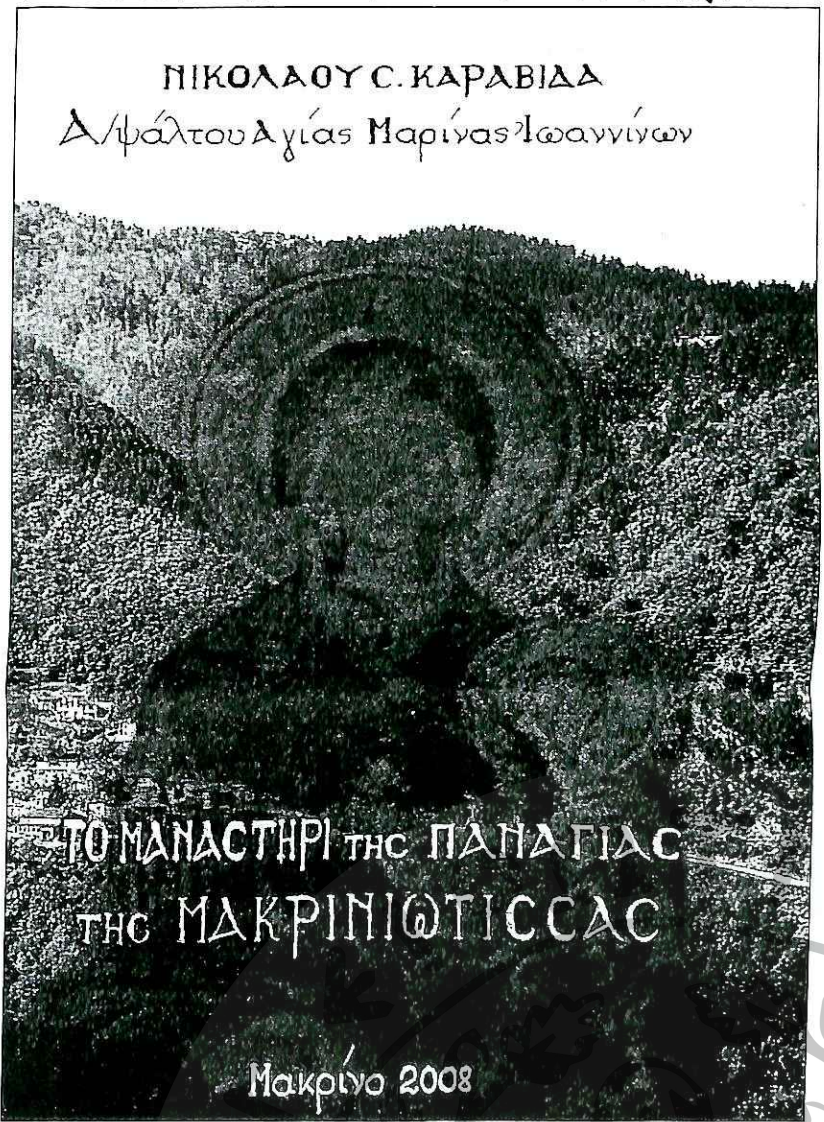
Φ. Τ.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ C. ΚΑΡΑΒΙΔΑ

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΜΑΚΡΙΝΙΩΤΙΣΣΑΣ

γίνεται εκτενή περιγραφή του ιστορικού αυτού μοναστηριού σαν οικοδομικό συγκρότημα αλλά και για την πλούσια εικονογράφηση του καθολικού του, που ανάγεται στο έτος 1977, μαθαίνουμε

πως πρόκειται για ένα μοναδικό μνημείο της μεταβυζαντινής εποχής στην περιοχή αυτή της πατρίδας μας. Παράλληλα ο συγγραφέας δεν παραλείπει να παράσχει στο πρώτο μέρος της εργασίας

Επιστολές

Επιστολή του συμπατριώτη και συνεργάτη μας κ. Νικολάου Καραβίδα, που αναφέρεται σε μια ωραία πρωτοβουλία του για την ίδρυση χορωδίας γυναικών από το Ζαγόρι. Το περιοδικό μας συγχαίρει τον κ. Καραβίδα και υπόσχεται πως θα σταθεί στο πλευρό του για την επιτυχία της προσπάθειάς του αυτής.

- Προς
- 1) Τον Δήμαρχο Ανατολικού Ζαγορίου κ. Βασίλειο Σπύρου
 - 2) Τον Δήμαρχο Κεντρικού Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου
 - 3) Τον Δήμαρχο Ύμφης κ. Γεώργιο Σκουμβέλο
 - 4) Την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Ζαγορίου

Μια ωραία πρωτοβουλία του συμπατριώτη μας Ν. Καραβίδα

5) Τον Πολιτιστικό Σύλλογο Ζαγορίου

Αξιότιμοι κύριοι Δήμαρχοι Αγαπητοί συμπατριώτες Χαίρετε πάντοτε

Εν πρώτοις, ευχομαι αυτή την περίοδο, την περίοδο δηλ. της Μεγ. Τεσσαρακοστής, να προσπαθήσουμε όλοι μας, έτσι ώστε να φθάσουμε στην Ανάσταση, όπως αρμόζει σε έλληνες ορθόδοξους και ιδιαίτερα σε εντίμους Ζαγορισίους.

Κατά δεύτερο λόγο, επιθυμώ να σας καταστήσω κοινωνούς μερικών σκέψεων, σκέψεις οι οποίες επικεντρώθηκαν στο μυαλό μου, μετά και από προτροπή συνΖαγορισίων.

Όπως γνωρίζετε χρημάτισα χοράρχης, άλλως μαέστρος σε

ανδρικές, γυναικείες και μικτές χορωδίες της πόλεως των Ιωαννίνων για πολλά χρόνια, με πολλές εμφανίσεις τόσο στα Γιάννενα όσο και σε άλλες πόλεις της πατρίδας μας, μεταξύ δε αυτών και των Αθηνών.

Σήμερα διευθύνω γυναικεία χορωδία 50 κυριών με την οποία παρουσιάσαμε πρόσφατά εκδήλωση στο Πν. Κ. του Δ. Ιωαννινών με απολυτή επιτυχία. Με την ίδια μεταβαίνω στην Αθήνα στις 11 Μαΐου και πραγματοποιούμε συναυλία στο Πολεμικό Μουσείο για τα 556 χρόνια από την άλωση της Πόλης.

Μετά από το παραπάνω σύντομο ιστορικό, και παρακαλώ να μη θεωρηθεί εγωιστικό, σκέπτομαι να προσφέρω όλες τις δυνάμεις μου στον ιδιαίτερο τρόπο της καταγωγής μου, στο

του –το εισαγωγικό– χρήσιμα στοιχεία για την ιστορία, τη γεωγραφική θέση και το περιβάλλον της ιδιαίτερης του πατρίδας ενταγμένης στον ευρύτερο χώρο του Ζαγοριού σ' αυτόν τον «ειδυλλιακό τόπο», όπως χαρακτηριστικά τον αποκαλεί.

Η συμβολή με το πόνημά του, για το μοναστήρι της Παναγίας της Μακρινιώτισσας, πολύτιμη στη ζαγορίσια βιβλιογραφία και είναι μια φωνή αγωνίας για τη διάσωση και προστασία των εκκλησιαστικών μας κειμηλίων. Σα Ζαγορισίους και συσπουδαστές του συγγραφέα από το Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς, αισθάνομαι ιδιαίτερη ικανοποίηση για τη συγγραφική του αυτή επιτυχία.

Και δεν είναι μόνο αυτή η πνευματική επιτυχία του Ν. Καραβίδα, για την οποία έγινε λόγος, γιατί στο ευεργετικό του έχει ένα πλούσιο πνευματικό και συγγραφικό έργο. Μέχρι σήμερα έγραψε πολλά βιβλία με θέματα σχετικά με την τέχνη και τη διδασκαλία της Μουσικής. Καταξιωμένος μελοποιός, συνέθεσε 50 ακολουθίες αγίων και πλήθος εκκλησιαστικών ύμνων σε βυζαντινό μέλος όπως επίσης και πολλά παιδικά τραγούδια σε μέλος ευρωπαϊκό.

Φίλτατε Νίκο θερμά συγχατήρια και θα περιμένουμε –κατά δήλωσή σου– με αγωνία την έκδοση της νέας σου πνευματικής εργασίας με την καταγραφή των δημοτικών τραγουδιών της περιοχής Ζαγορίου με το σχετικό σχολιασμό για τη μουσική τους, όπως εσύ κάλλιστα γνωρίζεις. Η Παναγία η Μακρινιώτισσα να σε φωτίζει εσασί για έργο δημιουργικό και ωραίο.

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Μια πρόταση του Φορξίου Τζιόβα για την ανέγερση παρεκκλησίου στο χωριό του

Από το δικό μας Φορξίο Τζιόβα πήραμε για δημοσίευση –υπενθύμηση μιας πρότασής του από το περασμένο καλοκαίρι, που απηύθυνε προς την Εκκλησιαστική Επιτροπή του χωριού του χωρίς μέχρι σήμερα αντί να συζητηθεί.

Μας συγκινεί το ένθερμο ενδιαφέρον και η αγάπη για τη γενέτειρά του που σηματοδοτεί ολόκληρη τη ζωή του.

Ασπράγγελοι, 28-8-08
Αποδέκτες

- 1) Εκκλησια. Επιτροπή «Αγίου Νικολάου» Ασπραγγέλων
- 2) Τοπικό Διαμέρισμα Ασπραγγέλων Δ.Κ.Ζ.

Κοινοποίηση (για ηθική ενίσχυση του σκοπούμενου)

1) Κύριο Δήμαρχο Κεντρικού Ζαγορίου

2) Πολ. Σύλλογο Ασπραγγέλων

Εκτιμώντας τα όσα μέχρι σήμερα προσφέρατε στο πολύπαθο χωριό μας, είμαι βέβαιος πως μπορείτε και θα θελήσετε να υιοθετήσετε την ακόλουθη πρόταση: στην αυλή του «Μεγάλου Ερειπίου» της κάποτε εκκλησίας του Αγίου Νικολάου να υψωθεί ναός (παρεκκλησί) όμοιο με τα εξωτερικά αρχιτεκτονικά όπως μαρτυρούν τα παρακείμενα ερείπια και το εσωτερ-

ρικό του να επιτρέπει την παρακολούθηση λειτουργίας σε μικρό αριθμό πιστών.

Ακόμη, είμαι βέβαιος, όπως και στο παρελθόν θα στηθούν αρκετοί με οικονομική αρωγή στο έργο σας.

Αν μη τι άλλο, το χρωστούμε τους σκληρωμένους προγόνους μας που έχτισαν τον κάποτε περικαλλή ναό στα 1750.

Με τιμή
Φορξιος Τζιόβας

Επειδή η πρόταση, –μετά από τόσον καιρό– έμεινε αναπάντητη και ίσως ξεχάστηκε, τη φέρνω στη

Βιβλιοπαρουσίαση

Μαίρης Μ. Κωστή

«ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΑ Χωρίων Επαρχιακής
Δημογεροντίας Ιωαννίνων 1822-1914»

της υπαίθρου), αλλά και καθαυτό στοιχεία των προικοσυμφώνων (μετρητά, φορέματα, κτήματα, ζωά, κινητά κλπ).

αυτές αποτελούν το κεντρικό πρόσωπο στο προικοσύμφωνο.

Στις σελίδες 365 ως 371 ευρετήριο των χωριών που αναφέρονται

Απ' την σελίδα 65 ως και 341 καταχωρούνται 253 προικοσύμφωνα απ' τα χωριά, όπως αυτά τα προικοσύμφωνα είναι περασμένα στα βιβλία της Επαρχιακής Δημογεροντίας Ιωαννίνων, ανάλογα με το χρόνο κατάθεσης. Στο κείμενο κάθε προικοσυμφώνου και απάνω δεξιά αναγράφεται το όνομα του χωριού προέλευσης, ώστε να διευκολύνεται ο αναγνώστης στη χρήση του βιβλίου. Απ' τα χωριά του Ζαγορίου δημοσιεύονται 148 προικοσύμφωνα.

Στις σελίδες 341 ως 346 μεταφέρεται «διάγραμμα» των χωριών που υπάγονται στην Επαρχία Ιωαννίνων (Βιλαέτι Ιωαννίνων) και αυτά τα χωριά χωρισμένα σε Ναχαγιέδες (διοικητική περιοχή με επικεφαλής τον Μουδέρη).

Στις σελίδες 347 ως 360 επεξηγηματικό γλωσσάρι.

Στις σελίδες 361 ως 364 ευρετήριο ονομάτων γυναικών, αφού

Βίτσα, οικοτεχνία, 1928 (Αρχείο Εκπολιτιστικού Συλλόγου Βίτσας)

πηγές, επεξηγούν θεσμούς, ήθη, έθιμα κ.λ.π.

Απ' το βιβλίο μαθαίνουμε ότι στην Μητρόπολη Ιωαννίνων, μέχρι το 1914 υπάγονταν 201 χωριά του Βιλαετίου, γιατί η Κόνιτσα, το Πωγώνι και το Μέτσοβο ανήκαν σε άλλες μητροπόλεις. Στα 201 χωριά αναφέρονται και 37 χωριά του

στα προικοσύμφωνα και στη σελίδα 372 εμπεριέχεται βιβλιογραφία.

Πρέπει να τονιστεί ότι στο θεωρητικό μέρος του βιβλίου (σελ. 7 ως και 64), στο τέλος κάθε σελίδας υπάρχουν οι αντίστοιχες υποσημειώσεις και συνολικά 157 ενάριθμες υποσημειώσεις. Σ' αυτές καταφεύγει ο αναγνώστης από τον αριθμό στις λέξεις του κειμένου της ίδιας σελίδας. Παραπέμπουν σε ιστορικούς συγγραφείς, σε ιστορικές

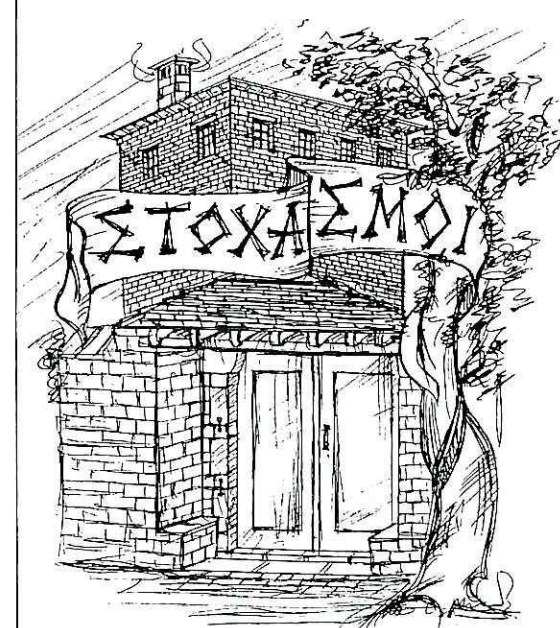
Απόστολος Ντιναλέξης

Βιβλιοπαρουσίαση

Πηγή αστείρευτη, σαν εκείνη στο «σιουλνάρι» η νοσταλγία για τα νιάτα του χωριού του και τα δικά του και η τελευταία ποιητική συλλογή του Τσερβαριώτη καθηγητή Μενέλαου Κικόπουλου.

Πόσο πολύ πρέπει ν' αγάπησε και ν' αγαπά το χωριό και τους ανθρώπους ο Μενέλαος και πόσο ταυτισμένη η ζωή του με τη ζωή και την ιστορία του, ώστε 80άρης πια, να μπορεί να γίνεται παιδί 20άχρονο και να ζωντανεύει με τη νοσταλγική του ευαισθησία ένα κόσμο που χάθηκε και χάνεται κάθε μέρα. Τότε που τα χωριά μας ήταν κυψέλες ζωής και δημιουργίας και που και τη φτώχεια ακόμη την πολεμούσαν με την ανεμελιά και το τραγούδι.

ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΣΤ. ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

ΓΙΑΝΝΙΝΑ 2008

Οι «Στοχασμοί» του Μενέλαου μιλούν, αγγίζουν και συγκινούν όσους ζήσαν και διένοι τα χρόνια εκείνα στα χωριά μας.

Μισο-Τσερβαριώτης κι εγώ (από τη μάνα μου την αξέχαστη), διαβάζοντας τους «Στοχασμούς» του Μενέλαου, αντάμωσαν και οι δικοί μου στοχασμοί με τους δικούς του, για όμορφες νεανικές στιγμές και γεγονότα, για τόπους γνωστούς των παιδικών χρόνων. Τότε που με το παραμικρό χούγιασμα της μάνας έφταναν τρέχοντας στον «Τσερβαρόλακο» κι από κει με μια ανάσα στην «πλάκα» κι ύστερα στο «Τσουμανάτικο» (δεν ξέρω γιατί το λέγανε έτσι) το σπίτι της μάκρας μου της Χαριτίνης, ώσπου να καταλαγιάσει το ... γινάτι μου.

Όλα τα ποιήματα του Μενέλαου, είναι

ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΣΤ. ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

«ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ»

Γράφει ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

ένα ατέλειωτο τραγούδι σ' εκείνα τα όμορφα χρόνια των χωριών μας και της νιότης μας.

Νάσαι καλά Μενέλαε και να μας δώσεις κι άλλες ακόμα όμορφες θύμησης και συγκινήσεις.

Υ.Γ. Ξεχωρίζω για τούτο το μικρό σημείωμα (που με αρκετή καθυστέρηση γράφω), μερικά ποιήματα που συγκινούν ξεχωριστά και δημοσιεύονται παρακάτω:

ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Ο ήλιος μας πηγαίνοντας στη δύση του Στούρου τις γυμνές πλαγιές χρυσώνει, καρσί και τα Πλασόρια μας ματώνει, οκνεύει ο κόσμος μας, νυστάζει η φύση.

Της εργατιάς ο κάματος στη λύση, λυτό και το ζευγάρι που οργώνει, ο χωριανός τα ζωντανά μαντρώνει, το σούρουπο την πλάση θα κοιμίσει.

Αγάλη, αγάλη σώνεται η μέρα, απλώνεται γαλήνη πέρα ως πέρα, νωρίς και το χωριό μας θα πλαγιάσει.

Καλότυχτοι οι δεχτοί απ' τη μητέρα στον κόρφο της, στο μυρωμένο αγέρα, το λιώγεμα γλυκά θα τους 'συχάσει.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Νοστάλησα του δειλινού την ώρα, που οι νιοι κι οι νιες περνούν την ανηφόρα, ραδίζοντας στο Πέρα το Πηγάδι, στ' αντάμωμα εκεί το κάθε βράδυ.

Τα νιάτα μας φερτά από τη χώρα, γεμάτα σφρίγος κι όνειρα πληθώρα, υφαίνουν της αγάπης το μαγνάδι, με της ματιάς το τρυφερό της χάδι.

Νοσταλγικά γυρνά στα περασμένα, ανάμεσά τους θενά βρω εσένα, ω νιότη, του χωριού μου ευλογία!

Τα χρόνια αναπολώ τα ονειρεμένα, που ζήσαμε σα νιοι αγαπημένα, το διάβα τους ξυπνάει τη νοσταλγία.

ΧΙΝΟΠΩΡΟ

Η φυλλωσιά των δέντρων μας στενάζει στον άνεμο την ηχηρή φοβέρα, σωρούς χρυσάφι καταγής σωριάζει το φύσημα του παγερού αγέρα. Το πρωτοβρόχι δάκρυα σταλάζει,

κλάμα στου Χινοπώρου την ημέρα, θλίψη τον κόσμο του χωριού σκεπάζει, μελαγχολεί η φύση πέρα ως πέρα.

Επάνω η συριμάτινη αιώρα τ' απόδημα πουλιά μας συγκεντρώνει και το ταξίδι τους γοργά φτερώνει.

Κάτω η Πλάκα μας την ίδια ώρα των χωριανών το κίνημα φουντώνει και του χωριού τα σπίτια μανταλώνει.

ΝΟΣΤΟΣ

Ανάσταση του γυρισμού η μέρα στον τόπο μου, στον καθαρό αγέρα, στα βράχια του, τα κρύα τα νερά του, το καλωσόρισμα και τη χαρά του.

Στο σπίτι μου θα παω την καλημέρα, την πόρτα του θ' ανοίξω πέρα ως πέρα, το μάτι μου θα ρίξω στη φορά του, το δάκρυ θ' αποκρύψει η κυρά του.

Στις στράτες του χωριού θα σεργιανίσω, τον κόσμο του στις ρούγες θ' απαντήσω, καλόδεχτος στην ακριβή αγκαλιά του.

Στο έρμιο μεσοχώρι θα ραδίσω, στα πέτρινα θronά του θα καθίσω, ο νόστος μου πνοή στη σιγαλιά του.

Η ΑΚΑΚΙΑ

Του Σουλταριού τη βρύση μας σκιάζει χρόνια ακακία τώρα γερασμένη. Στον ίσκιο της ανέμελη πλαγιάζει η νιότη του χωριού η παινεμένη.

Το δέντρο από ψηλά κρυφοκοιτάζει το φλερτ* των νιών, αγάπη μετρημένη, στο θρόισμα των φύλλων του θαυμάζει την τόση ομορφιά τους τη γραμμένη.

Της βρύσης κρύο το νερό ποτίζει το δέντρο της, τους νιους, τις νιες δροσίζει, τον τόπο της, το κάθε της λουλούδι.

Τα λόγια της αγάπης κελαρύζει, καθώς από τ' ακόνι αναβλύζει, τρεχούμενο οδόδροσο τραγούδι.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2009 ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΠΕΣΟΒΟΥ «Ο ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ»

Γράφει ο Μενέλαος Στ. Κικόπουλος

χρήσης των βοτάνων» επίσης του Απόστολου Ντιναλέξη που απαριθμεί συνοπτικά τις ποικίλες μορφές των φαρμάκων από βότανα, όπως προσφέρονται στους αρρώστους, σταχυολογημένες από το βιβλίο του Μενέλαου Στ. Κικόπουλου «Ελαφότοπος (Τσερβάρι) Λαογραφία, Πάννινα 2000».

Το κυρίως θέμα, δεύτερο μέρος του ημερολογίου, κατανέμεται σε τρία επιμέρους κεφάλαια. Το Α΄ κεφ. «Τα επιχώρια» περιλαμβάνει δεκαοχτώ (18) ρετσέτες από ντόπια βότανα γραμμένες σε στρωτή απλή κατανόηση γλώσσα, διανθισμένες με ισάριθμες έγχρωμες σχετικές φωτογραφίες: 1) της Ελένης Τζαλμακλή - Ζούκη (το βάλαμο, κρίνα, σούρβα, γκόρτσα, κεράσια, καλαμπόκι, τριαντάφυλλο), 2) της Άννας Βαρζώκα - Ντιναλέξη (η ρίγανη, η φροξυλιά, τα πράσα), 3) του Θουκυδίδη Παπαγεωργίου (δυσόσμος ο χωνευτικός, το μαντζούνι για τον καρκίνο), 4) του Απόστολου Ντιναλέξη (το σκόρδο, το χαμομήλι) 5) της Αγγελικής Τζαλμακλή-Χατζηγιάννη (το κρεμμύδι, η σκάρφη) 6) της Ελένης Τζαλμακλή - Ζούκη (το γυαλοπιάθι) και 7) της Ελευθερίας Ζαμπάλα (η γκαγκάτσα).

Το Β΄ Κεφ. «μεταξύ σοβαρού και αστείου» περιέχει τέσσερες ιστορίες σχετικές με ρετσέτες βοτάνων, που χαρακτηρίζονται για την πρωτοτυπία τους και διακρίνονται από ασπρόμαυρα γραμμικά επικαίρα σκίτσα τη Βικτωρίας

Ζούκη: 1) «Φοβού τους Καπεσοβίτες και γιατροσόφια φέροντας». Είναι μια ευτράπελη ιστορία της Νίκης Ζούκη-Γκούρη, που αναφέρεται στην άλογη χρήση εμπειρικών φαρμάκων του παρόντος ημερολογίου από άντρα με απρόβλεπτες οδυνηρές συνέπειες για τον ίδιο και τη γυναίκα του. Ιλαροτραγωδία που δίνεται με πολύ μπρίο, ακραία χιουμοριστική διάθεση και καυστική τολμηρή ελευθεροστομία. 2) «Κι όμως η «χυλόπιτα» είναι Ηπειρωτική». Είναι μια πρωτότυπη ενδιαφέρουσα ιστορία του Σωτήρη Αθανασέλη, που βεβαιώνει πως η χυλόπιτα σαν γιατροσόφι υπήρξε επινοήση του διαβόητου Γιαννιώτη κομπογιαννίτη Παρθένη Νένιμου (1815). Φτιαγμένη από σταρένιο χυλό καρυκευμένο με μπαχαρικά και ψημένο στο φούρνο δινόταν στον άτυχο ερωτοχτυπημένο για να του περάσει ο σεβντάς. 3) «και η πενικιλίνη... Ζαγορία». Πρόκειται για μια εντυπωσιακή ιστορία του 1917, που τη διασώζει ο Ευάγ. Μπόγκας και μας τη μεταφέρει εδώ ο Σωτήρης Αθανασέλης, σύμφωνα με την οποία Ζαγορίαση εμπειρική γιάτρισσα γιατρεύει από χρόνια πάθηση των νεφρών ανεψιό πολιτευτή των Γιαννίνων με γιατροσόφι από πράσινη μούχλα ξυμένη από βορεινό ανήλιο τοίχο οικοδομής. 4) «Τα Καπεσοβίτικα βοτάνια». Είναι μια πικάντικη έμμετρη αναφορά του Απόστολου Ντιναλέξη στο βοτάνι της νιότης και του έρωτα, που

φυτρώνει κατεξοχήν, για να μην παω αποκλειστικά, στη ράχη του Καπεσοβού. Χαρούμενος ύμνος στον Καπεσοβίτικο έρωτα που ριζώνει στη ράχη της Γραδίτσας. Θύματά του άνθρωποι και ζώα αδιακρίτως που γεύονται ή βόσκουν το βοτάνι του.

Το Γ΄ Κεφ. με τον τίτλο «άλλες μορφές ιατρικής» περιλαμβάνει: α) τρεις σύντομες καλογραμμένες ρετσέτες: 1) της Ελένης Τζαλμακλή-Ζούκη (το τυρί, οι χιονίστρες) και 2) του Απόστολου Ντιναλέξη (το κηράλειμμα) β) «Χαρακτηριστικά γιατροσόφια και συνταγές Βιοκο-γιατρών» ήτοι δεκαοχτώ (18) λακωνικά γιατροσόφια και συνταγές του Σωτήρη Αθανασέλη γ) «Παλιές συνταγές του Χριστόδουλου Βαρζώκα» ήτοι έξι (6) χειρόγραφες συνταγές του Καπεσοβίτη Χριστόδουλου Βαρζώκα. Το ημερολόγιο ολοκληρώνεται με ένα μνημόνιο με τον τίτλο «Τα ημερολόγια μας» που αναφέρει τα εκδοθέντα μέχρι σήμερα έντεκα (11) ημερολόγια του Πολιτιστικού Συλλόγου Καπεσοβού «Ο Αλέξης Νούτσος», τη βιβλιογραφία, το γλωσσάρι γραμμένο από τον Απόστολο Ντιναλέξη και το ημερολόγιο του 2009.

Επιλέγοντας θα 'θελα να τονίσω πως η συντακτική ομάδα του παρόντος ημερολογίου αποτελούμενη από τους 1) Σωτήρη Αθανασέλη 2) Καίτη Κοντοδήμου 3) Νίκη Ζούκη 4) Βικτωρία Ζούκη 5) Θουκυδίδη Παπαγεωργίου και 6) Απόστολο Ντιναλέξη έφτασε και ξεπέρασε με το φιλότιμο έργο της τις προσδοκίες των συγχωριανών της και συγχρόνως ικανοποίησε οπωσδήποτε κάθε σοβαρό και καλόπιστο μελετητή.

σπανίων βοτάνων του Βίκου, και το μεράκι και το λειπό χιούμορ και την ευαισθησία, και την εξαιρετική συνεργασία της γνωστής και ...καταξιωμένης ομάδας στα κείμενα που συνοδεύουν τις συνταγές. Την εκλεκτή εργασία στολίζει η παρουσία του κ. **Σωτήρη Αθανασέλη** Αναπλ. Καθηγ. Τοξικολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών δίνοντας επιστημονική βαρύτητα στο θέμα. Πώς κατάφεραν και τον πολιτογράφησαν Καπεσοβίτη, είναι ... θέμα προς έρευνα.

Όσο για την αποτελεσματικότητα των συνταγών οι... συνταγογράφοι δεν φέρουν καμία ευθύνη.

Την παρουσίαση του ημερολογίου ο... «ανεκδιήγητος σύλλογος» έκανε σε ένα εγκάρδιο αντάμωμα στη στοά Λούλη με σχετικές ομιλίες, ευχάριστη μουσική, κρασάκι, τσίπουρο, κουβεντούλα και ... λεκτικό αλατοπίπερο.

Ένα ακόμη συλλεκτικό κομμάτι στη σειρά των ημερολογίων του συλλόγου απαραίτητο σε κάθε Ζαγορίσιο και φίλο του Ζαγοριού.

Γι' άλλη μια φορά μπράβο τους.

Ληστρικές επιδρομές στο Σκαμνέλι

Η αιχμαλωσία της Μπολονάσινας και της Φραγκούλινας (1881) από τον Αποστολάκη

Το Σκαμνέλι γνώρισε πολλές φορές τη λεηλασία των επιδρομών ληστών. Η πρώτη ληστρική επιδρομή έγινε τον 18ο αιώνα (1750) από τον Αλή Τσογμένο, ο οποίος με 166 Αλβανούς ληστές, μπήκε στο Σκαμνέλι και άρχισε τις λεηλασίες. Όμως προσέτρεξε σε βοήθεια των Σκαμνελιτών ο οπλαρχηγός των Ζαγορισίων Νικ. Ντούβλης με 50 παλικάρια, ο οποίος σκότωσε τον Αλή και καταδιώκοντας τους χωρίς αρχηγό ληστές, τους κατέσφαξε και έστησε τα κεφάλια τους στα δέντρα, στο μέρος που από τότε πήρε την ονομασία «Κεφάλια».

Ο Λαμπριδής αναφερόμενος στο γεγονός, γράφει (σ. 55), «Ο Αλή Τσογμένος, συγγενής του Βελή Μπεή, πατρός του Αλή, άγων 166 Λιάπιδες από πρωίως εισήλασεν εις Σκαμνέλιον και διήρπασε παν ό,τι να μετενεχθεί εις Λιαπουρίαν ηδύνατο... αλλ' ο οπλαρχηγός του Ζαγοριού Νικόλαος Δούβλης ειδοποιηθείς εν Βωβούση, παραλαμβάνει τους Σάρμπαν, Μπάτζιον και 55 ατρόμητους του Ζαγοριού Βλάχους, καταφθάνει, καταλαμβάνει την Μουρτζίαν, θέσιν απέναντι του ναού της Παναγίας, πυροβολεί εκείθεν και φονεύει τον λήσταρχον. Επιπεσών δ' είτα κατά των οπαδών εκείνου καταδιώκει αυτούς μανιωδώς μέχρι της θέσεως Βλασίνας παρά την Μπάιαν και κατέκοψε πάντας πλην δύο, ους αφήκεν επί τούτω,

Ο απαχθείς Θεοφ. Φραγκούλης, μετέπειτα Σχολάρχης, (από Ζαγορισίων Πολιτεία, Π. Φραγκούλη)

Η κυρά-Φραγκούλινα

ίνα διηγηθώσιν εις τους ομοφύλους αυτών το συμβάν».

Και σε υποσημείωση γράφει ότι «Η θέσις αυτή επωνομάσθη Κεφάλια, επειδή αφέθησαν και εκείντο αυτόσε επί πολύν χρόνον πολλά των ληστών τούτων κεφαλαί».

Είδαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο ότι, όταν ο λήσταρχος Νταβέλης πάτησε το Τσεπέλοβο τον Σεπτέμβριο του 1880, έκανε επιδρομή και στο γειτονικό Σκαμνέλι χωρίς όμως να προκαλέσει μεγάλες ζημιές.

Τον Μάρτιο του 1881 συμμορία από 70 άντρες με αρχηγούς τους: Καραμαγκιόλη, Καλόγηρο και Τόπη απήγαγαν στην περιοχή των Ριζιανών τους Σκαμνελίτες Πέτρο Βολονάση και τον Αστερίνο Σαγιάννο καθώς και τον ιατρό Ι. Μεγκλίδη από το Λιασκοβέτσι. Ο Μεγκκλίδης πλήρωσε 250 λίρεςκαι αφέθηκε ελεύθερος. Επειδή οι Σκαμνελίτες δεν παρέδωσαν στο ακέραιο τα ζητηθέντα λύτρα, την ημέρα των 40 Μαρτύρων, στις 9 Μαρτίου, μπήκαν στην εκκλησία εν ώρα λειτουργίας, ανάψανε κεριά και αφού τελείωσε η λειτουργία, έσυραν έξω στην πλατεία τον παπά και τον χτυπούσαν ώπου πέθανε, μας πληροφορεί ο Οδ. Φραγκούλης στο βιβλίο του «Το Σκαμνέλι».

Ύστερα από τρεις μήνες, τον Ιούλιο του 1881, άλλη ομάδα αποτελούμενη από 17 ληστές με αρχηγό τον λήσταρχο Αποστολάκη

επέδραμαν νύχτα στο Σκαμνέλι και απήγαγαν τρεις γυναίκες και ένα πεντάχρονο αγόρι,ήτοι: Την σύζυγο του ιατρού Δημ. Φραγκούλη και τον πενταετή γιο της Θεοφάνη, την Ουρανία Βολονάση και την Ελένη Τσόγια. Αφού τις κράτησαν σε αιχμαλωσία 45 μέρες στα δάση του Ανατολικού Ζαγοριού και Μετσόβου (Πολιτσές) τις απελευθέρωσαν στα Ριζιανά, όταν έλαβαν τα αναγκαία λύτρα: 280 λίρες για την Φραγκούλινα, 80 για την Ελένη Τσόγια και 150 για την Ουρανία Βολονάση.

Τα της ληστείας αυτής και αιχμαλωσίας εξιστόρησε με κάθε λεπτομέρεια ο απαχθείς τότε μικρός Θεοφάνης Φραγκούλης στον «Ηπειρωτικό Αστέρα», ημερολόγιο του 1904.

Η λαϊκή μούσα τραγούδησε και τούτο το περιστατικό με τους παρακάτω στίχους, όπως διαλαμβάνονται στο βιβλίο το Οδ. Φραγκούλη.

Τρεις περδικούλες κάθονταν σε μια σπηλιά από κάτω
είχαν τα πόδια κόκκινα και τα κεφάλια μαύρα.
Τη μια την λεν Φραγκούλινα, την άλλη Ελενίτσα,
την τρίτη τη μικρότερη τη λένε Ουρανία
Και μεσ' τα πόδια ανάμεσα στέκει ένα παιδάκι
και το παιδάκι το μικρό το λένε Θεοφάνη

τρεις περδικούλες κάθονταν σ' ένα κοντρών' απάνω
Είχαν τα νύχια κόκκινα και τα φτερά γραμμένα
είχαν και στο κεφάλι τους μαντήλια ξεσκισμένα.
Τα λέρωσαν, τα ξέσχισαν γιατί 'ταν σκλαβωμένες.
Όλη τη νύχτα περπατούν στα δάση και στα πλάγια.
να βρουν λημέρια κλέφτικα να παν να ησυχάσουν.
Κι οι κλέφτες τις ανάγκαζαν πολύ τις παραπέρνουν.
Γυναίκες περπατήσατε τρεχάτε μη σταθείτε,
γιατί μας διώχν' η παγανιά, θέλουν να μας σκοτώσουν.

Ένα άλλο τραγούδι που τραγουδιέται ακόμα και χορεύεται στο Ζαγόρι είναι και το επόμενο:

Η Μπολονάσινα

Μας ήρθε η άνοιξη πικρή –μωρ' Μπολονάσινα
– το καλοκαίρι μαύρο
Μας ήρθε κι ο Χινόπωρος –κυρα-Φραγκούλινα
– πικρός φαρμακωμένος
Οι κλέφτες κάνουν σύναξη –μωρ' Μπολονάσινα
κι αυτοί οι Νταβελαίοι
Πατήσανε τρία χωριά, τρία κεφαλοχώρια.
Τη Βίτσα, το Τσεπέλοβο –κυρα-Φραγκούλινα
το έργο το Σκαμνέλι.
Πήραν μανάδες με παιδιά –μωρ Μπολονάσινα,
νυφάδες με τα τέλια
Πήραν και η Φραγκούλινα με το παιδί στα χέρια.

Βέβαια το τραγούδι αυτό αποδίδει την αιχμαλωσία στους Νταβελαίους, κάτι που δεν είναι σωστό, αλλά επειδή ο Νταβέλης ήταν ο πιο διαβόητος αρχιληστής, κάθε σημαντικό ληστρικό γεγονός αποδιδόταν στους Νταβελαίους.

(Από το βιβλίο «ΟΙ ΛΗΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥΣ» του Ευριπίδη Π. Μακρή)

Ηωραία συνήθεια των συλλόγων των χωριών μας να εκδίδουν στην αρχή του χρόνου ημερολόγια μας χάρισε κι εφέτος αρκετά.

– Αφιερωμένο στον Πανώσουδενιώτη ιατροφιλόσοφο και ιστορικό **Ιωάννη Λαμπριδή** το φετινό ημερολόγιο του **Πολιτιστικού Συλλόγου Πανώσουδενιωτών**.

Από το πλουσιότερο έργο του μεγάλου Ζαγορίσιου Λογίου, που αποτελεί πηγή για κάθε ηπειρωτική πληροφορία, διάλεξε και ξεχώρισε εκείνα τα κομμάτια που αναφέρονται στη γενέτειρά του. Τα κείμενα με επιμέλεια διαλεγμένα από τον ακούραστο φιλόλογο **Βαγγέλη Παπιγκιώτη** μεταφέρθηκαν απ' τον ίδιο στην ομιλουμένη για καλύτερη κατανόηση.

Μέσα απ' αυτά περνάει όλη η ιστορία του χωριού κι αποτελεί έτσι μάθημα για τους νέους μας που συνδέουν έτσι τοποθεσίες με γεγονότα και ιστορία.

Τα κείμενα συνοδεύουν φωτογραφίες του χωριού δοσμένες με ιδιαίτερη τεχνολογία από τον **Ντίνο Δάμο**. Ύστερα από την ωραία εκδήλωση - αφιέρωμα στον μεγάλο λόγιο, τον Ιούνιο στο μεσοχώρι του χωριού,

Από τα ημερολόγια των συλλόγων μας

Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

συνδιοργάνωση με το Σύνδεσμο Ζαγορισίων, κλείνει η χρονιά κι εκπληρώνεται ένα μεγάλο χρέος.

– Ο **Μορφωτικός Αναπτυξιακός Σύλλογος Γρεβενιτίου** με το ημερολόγιο του διάλεξε να υπενθυμίσει τους επιφανείς άνδρες του Γρεβενιτίου.

Θέλοντας να βγάλει από την αφάνεια αλλά και για την καλύτερη γνωριμία τους παραθέτει τα πορτραίτα μεγάλων μορφών του χωριού του. Η Ηπειρωτική ευοπία όπως ξέρουμε συνέβαλε στην ανάπτυξη και τον πολιτισμό της φιλάτης πατρίδας.

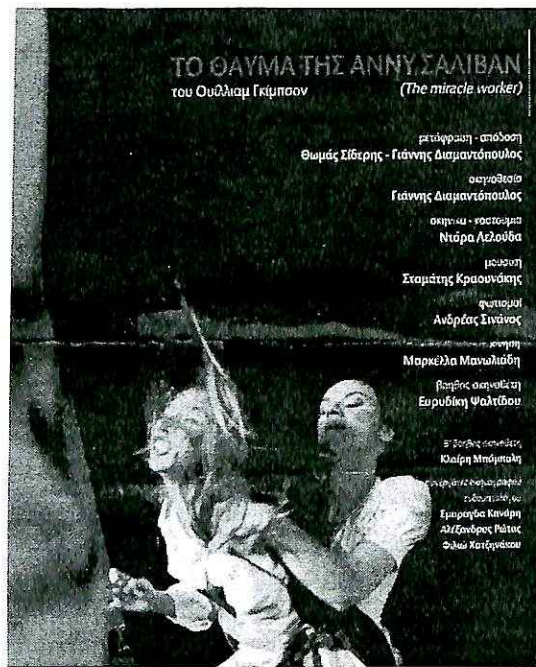
Στις σελίδες του, σου δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσεις τον ιστορικό ερευνητή **Λεονάνδρο Βρανούση**, τον λόγιο και Παιδαγωγό **Βράνο Βουζάνη**, τον Αρχιεπίσκοπο **Ευστάθιο Σκάρπα**, τον φιλόλογο και ποιητή **Σαχίνη** τους ευεργέτες **Κουτούλη**, **Θεοδώρικα**, **Μαλάμη**, **Πετρίδη**, **Τσι-**

σανάκη, **Σκαρπιδή** από την γραφίδα της γνωστής και πολυγραφότατης φιλόλογου **Μαρούλας Παπασευσταθίου - Τσόγια**, που καταλήγει: Εμείς σεμνυνόμεθα ότι καταγόμαστε από ένα τόπο που ξεχώρισε για την φιλοξενία του, τη γενναιοδωρία, τη γενναιοφροσύνη και τον μείλιχο ανθρωπισμό.

– «**Πάρε γιατρέ μ' τα γιατρικά**» ο φετεινός τίτλος του **Καπεσοβίτικου ημερολογίου**.

Κορυφαίος όπως κάθε χρόνο, ευρηματικός όπως πάντα, με τους χαρισματικούς κι απαιτητικούς ανθρώπους του πάσης ηλικίας ο πολιτιστικός σύλλογος «**Αλέξης Νούτσος**» μας ξαφνιάζει ευχάριστα έτσι που να αναρωτιόμαστε τι μας ετοιμάζει για τον κάθε χρόνο. Αφιερωμένο στα βότανα και τους βικογιατρούς και τα γιατροσόφια το καλαίσθητο ημερολόγιο, αποπνέει εκτός από τη μυρωδιά της εποχής και των

«ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ANNY ΣΑΛΙΒΑΝ» (Θεατρική παράσταση)

Άννυ Σάλιβαν και Helen Keller

αγρίμι, το τυφλό και κωφόλαλο κοριτσάκι, την Helen Keller από την Αλαμπάμα της Αμερικής.

Και σ' αυτά τα λόγια στηρίχθηκαν και όλα τα μέλη του θιάσου

— ΠΕΓΚΥ ΤΡΙΚΑΛΙΩΤΗ Άννυ Σάλιβαν

— ΔΗΜΗΤΡΑ ΔΟΥΜΕΝΗ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΤΣΙΛΙΜΠΟΥ Έλεν

Κέλλερ

— ΘΩΜΑΣ ΚΙΝΔΥΝΗΣ Λοχαγός

Κέλλερ

— ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΥΡΟΓΙΩΡΓΗ Κέιτ

Κέλλερ

— ΠΑΝΟΣ ΧΑΤΖΗΚΟΥΤΣΕΛΗΣ

Γιατρός Ανάγνος

— ΘΕΟΔΩΡΑ ΒΟΥΤΣΑ Υπηρέτρια

— ΟΡΕΣΤΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Τζέιμς Κέλλερ

που παρουσιάζουν κάθε μέρα

στο θέατρο «ΑΛΦΑ»

(Πατησίων 37), το έργο του

Ουίλλιαμ Γκίμπσον

«Το θαύμα της Άννυ

Σάλιβαν», τέλεια συντο-

νισμένοι σαν ένα

ζωντανό και εν πλήρη

υγεία και λειτουργία

σώμα, συναρπάζουν

κάθε μέρα το πολυπλη-

θές ακροατήριο και επί

δύο ώρες το καθηλώ-

νουν άφωνο μη μπορώ-

ντας, από την έντονη

συγκίνηση, ούτε ανάσα

τους ν' ακούσουν!

Εκείνες δε που

κυριολεκτικά κλέβουν

την παράσταση είναι

πρωτίστως η Πέγκυ Τρι-

καλιώτη, υποδυσμένη

άριστα, άψογα και αλη-

θινά τον δυσκολώτερο

και σπουδαιότερο ρόλο

της για πρώτη φορά δασκάλας μικρής Άννυ Σάλιβαν και οι εναλλασσόμενες Δήμητρα Δουμήνη και Αναστασία Τσιλιμπου, οι οποίες υποδύονται το ρόλο της τυφλής και κωφαλάλου Helen Keller, που παρά το νεαρόν της ηλικίας τους, παίζουν εξαιρετικά.

Το φιλοθέαμον κοινό που παρακολουθεί την καθ' όλα πετυχημένη αυτή θεατρική παράσταση, εκπλήσσεται και μαζί με τα δακρύα του, αισθάνεται μια αγαλλίαση ελπίδας και αισιοδοξίας που και σήμερα υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι ενδιαφέρονται και συμπονοούν τον ανήμπορο

πλησίον τους.

Εκ μέρους μου, μη μπορώντας κάτι να προσφέρω στην τόσο καλή κι' ανθρώπινη προσπάθειά σας, παρά μόνον τα δυνατό χειροκροτήματά μου και έναν-έναν όλους θερμά συγχαίρω μαζί μ' ένα απ' την καρδιά μου βγαλμένο «ΕΥΓΕ».

Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος

1. Ο Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος γεννήθηκε στο Πάπιγκο Ζαγορίου Ιωαννίνων το έτος 1837, όπου και τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο και το Σχολαρχείο και κατόπιν τη Ζωσιμαία Σχολή Ιωαννίνων. Εκεί με το ήθος, την ευφροσύνη και φιλομάθειά του, εξέπληξε τους καθηγητές του ακόμη και τον σφοδρό Γυμνασιάρχη Αναστάσιο Σακελλάριο από το Βραδέτο Ζαγορίου, τον έκανε να πει «Αυτό το παιδί μια μέρα θα τιμήσει την Ελλάδα. Έχει γερό κεφάλι και μεγάλη καρδιά». Οι ίδιοι πάλι καθηγητές και κυρίως ο Γυμνασιάρχης, φρόντισαν και τον έστειλαν στην Αθήνα, «δαπάναις των μοναστηριακών προσόδων», για ανώτερες πανεπιστημιακές σπουδές.

Εγγράφηκε στη φιλοσοφική σχολή Αθηνών το έτος 1856 και το 1861 υποστάς τας εκεί διδακτορικές εξετάσεις του, αναγορεύθη η διδάκτωρ φιλοσοφίας με τον βαθμόν «άριστα».

Παραμένει στην Αθήνα και εργάζεται ως δημοσιογράφος στην Εφημερίδα «Εθνοφύλαξ» και σε ηλικία 24 ετών διορίζεται αρχισυντάκτης της.

Όταν εξερράγη η Κρητική επανάσταση (1866-1869), ο Μ.Α. πρωτοστατεί.

Οι ωμότητες των Τούρκων εις βάρος του Ελληνικού Λαού, με χιλιάδες γυναίκες κότεπα τα οποία γεμάτα αναγκάζονταν ν' αφήσουν τα σπίτια τους και να εγκαθίστανται ως πρόσφυγες σε διάφορα λιμάνια της Ελεύθερης Ελλάδος, εκίνησαν το ενδιαφέρον πολλών φιλελλήνων, μεταξύ των οποίων και του Samuel Howe, διευθυντού του Ινστιτούτου PERKINS της Βοστώνης των ΗΠΑ, θερμού, αληθινού και πολύτιμου φίλου της πατρίδος μας και υπερόχου υμνητού του απελευθερωτικού αγώνος της.

Φθάνοντας στην Αθήνα ο Σ.Η. ζήτησε την συνεργασίαν εθνίμου και δραστηρίου ομογενούς συνδεδεμένου προς τον αγώνα της Κρήτης δι' ενεργού ενδιαφέροντος. Απευθύνθη στην Αγγλική πρεσβεία και ο Άγγλος πρέσβης, ο οποίος είχε γνωρίσει τις αρετές του Μιχαήλ Αναγνωστόπουλου, χωρίς δισταγμούς θα του συστήσει αυτόν ως το καταλληλότερο για τον ικανόν αυτόν πρόσωπον.

Ο Samuel Howe εξετίμησε τον αταλάντιο χαρακτήρα, το ήθος και τη μόρφωσή του, τον προσέλαβε. Και όταν η αποστολή τους Σ.Η. τελείωσε, ρώτησε τον Μ.Α. «τι θέλετε ως αμοιβήν διά την εργασίαν σας;». Εκείνος του απήντησε: «Σεις αλλοεθνής ξεκινάτε από την Αμερικήν διά την περιθάλψιν των ομοεθνών μου, επιτρέπεται εις εμέ να ζητήσω αμοιβήν;». Τότε ο Σ.Η. του λέγει: «Σε τι μπορώ να σας βοηθήσω;». Και ο Μ.Α. του απήντησε: «Πάρτε με μαζί σας στην Αμερική». Όπου, όπως απεδείχθη, διέπραξε κίεπειτα διεδεχθη τον Σ.Η. στην διεύθυνση του Ινστιτούτου, όπου ασχολήθηκε με ζήλο, αφοσίωσι και αυταπάνην για να βοηθήσει τα τυφλά και κωφαλάλα παιδιά και προ της σχολικής ηλικίας (όπως έγινε με την Helen Keller) και βελτίωσε τη μέθοδο γραφής Μπράι.

Για περισσότερες πληροφορίες περί του Μ.Α. βλ. το βιβλίο μου «ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (MICHAEL ANAGNOS), Πάπιγκον 7-11-1837 - Τούρνο Σεβερίν 29-6-1906». Αθήνα 1981.

Επίσης θερμά συγχαίρω:

— Τους μεταφραστές Θωμά Σιδέρη και Ιάννη Διαμαντόπουλο.

— Τον Γιάννη Διαμαντόπουλο, σκηνοθεσία.

— Την Ντόρα Λελούδα, σκηνικά-κουστούμια.

— Τον Σταμάτη Κραουνάκη, μουσική.

— Τον Ανδρέα Σινάνα, φωτισμοί.

— Την Μαρκέλλα Μανωλιάδη, κίνηση.

— Την Ευριδίκη Ψαλτίδου, βοηθό σκηνοθέτη.

— Την Κλαίρη Μπάμπαλη, β' βοηθό σκηνοθέτη.

— Την Σμαράγδα Κανάρη, τον Αλέξανδρο Ρώτα, την Φιλιά Χατζηνάκου συνεργάτες σκηνογράφου-ενδυματολόγου,

καθώς και όλους, όσους καθ' οιονδήποτε τρόπο συνετέλεσαν στο ανέβασμα τυ έργου αυτού και δεν φαίνονται.

Ακόμη θερμά συγχαίρω —θα ήταν σοβαρή παράλειψή μου αν ξεχνούσα— τον Δήμαρχο Κερατσίνιου κ. Φώτη Μελά και την Αντιδήμαρχο κ. Ψαρρού-Μελά για το ενδιαφέρον που έδειξαν και την θερμή προσφορά τους να παυχθεί το έργο αυτό, φέροντας έτσι στο φως ανθρώπους που πολλά διέδωσαν στους συνανθρώπους τους που στερούνται και πάσχουν.

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

Συγγραφέας - τ. Συμβολαιογράφος

ΕΠΙΚΑΙΡΟ

Μήπως ήρθε η ώρα της αποκέντρωσης της αισχρής;

Της Κούλας Τζαυμακλή - Χατζηγιάννη

θεία, ήταν μια σχτική κοντινή γειτονιά των... Αθηνών, τη μπίστη μου. Στο γύρισμα από το προάστιο προς το κέντρο... περνώντας από σπίτια, σπίτια, σπίτια, μαγαζιά, εργοστάσια, αποθήκες, πλατείες, δρόμους, σπίτια... αγριεύτηκα...

Χριστέ και Κύριε... Τι κάνει τούτος όλος ο κόσμος εδώ; Πώς ζει; Πού δουλεύει; Από πού ήρθαν εδώ; Γιατί ήρθαν εδώ; Τι τρώει; Και τέτοια διάφορα μπανταλά, ρωτώμουν και ποτέ δεν ξεχνώ εκείνη την εμπειρία την...

Πρώτησα και ματαρώτησα: Τι κάνει όλος εκείνος ο κόσμος των προαστίων... Πού δουλεύει, πώς ζούσε; Στις υπηρεσίες, λέει, στα εργοστάσια, λέει, στα καταστήματα, λέει, υπάλληλοι, στα μαγαζιά τους, λέει... αφεντικά. Κι άλλοι σπουδάζουν

Με ανοιχτή επιστολή προς υφυπουργούς, βουλευτές και φορείς, ο Εξωραϊστικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Δεματίου «Ο Άγιος Νικόλαος» διατυπώνει την αντίθεσή του στο ενδεχόμενο να γίνει μονάδα με 40 αγελάδες στην περιοχή και δικαιολογεί τη διαφωνία του με αρκετά επιχειρήματα.

Κατηγορεί την εταιρία ότι στην περιβαλλοντική τη ρεμελέτη επιχειρεί σκόπιμα να υποβαθμίσει τον τουριστικό χαρακτήρα της περιοχής, αλλά και το περι-

ΑΝΤΙΔΡΟΥΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΟΥΣΤΑΣΙΟΥ

βαλλοντικό και πολιτιστικό σύνολο, αναφέροντας μεταξύ άλλων ότι «ο οικισμός έχει μεν χαρακτηριστεί παραδοσιακός, όμως στην πραγματικότητα δεν είναι». Επίσης, ο σύλλογος αναφέρει πως η μονάδα προγραμματίζεται να γίνει σε απόσταση 450 μέτρων από σπίτι του οικισμού, ενώ εκφράζει την απορία του γιατί δεν λήφθηκαν υπόψη από τη διεύθυνση πολεοδομίας της νομαρχίας Ιωαννίνων στη

μέτρηση σπίτια που βρίσκονται σε χαμηλότερο υψόμετρο μεν, αλλά πιο κοντά στο σημείο όπου πρόκειται να κατασκευαστεί η μονάδα. Ως ένα από τα βασικά επιχειρήματα που χρησιμοποιούν οι κάτοικοι, είναι ο **θόρυβος και η έντονη δυσοσμία** που θα προκύψουν από τη λειτουργία της μονάδας και ο κίνδυνος να επιδράσουν αρνητικά σε οποιαδήποτε ενδεχόμενο δημιουργίας τουριστικών κατα-

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΤΥΜΦΗΣ

τροπή στα Ιωάννινα.

2. Κάθε Κυριακή αναχώρηση από Ιωάννινα ώρα 11.30. Δρομολόγιο για Βρυσοχώρι-Ηλιοχώρι-Λάιστα και επιστροφή στα Ιωάννινα και 3. Κάθε Κυριακή αναχώρηση ώρα 13.00 από Ιωάννινα για Λεπτοκαρυά και επιστροφή Λεπτοκαρυά-Φραγκάδες-Νεγιάδες-Κήποι για Ιωάννινα ώρα 15.00.

Φυσικά εξυπηρετούνται και τα ενδιάμεσα χωριά, το Σκαμνέλι, το Τσεπέλοβο, το Βραδέτο, το Καπέσοβο και το Κουκούλι. Νομίζω ότι θα χρειάζεται να πεζοπορήσεις και

λίγο για να φτάσεις σε κάποια απ' αυτά, γιατί το περπάτημα τώρα που ήρθε η Άνοιξη κάνει καλό στην υγεία και μάλιστα παό δω και μπρος... Εκτός από τα χωριά του Δήμου Τύμφης φαντάζομαι ότι μπορεί κανείς να σταματήσει στο τρίτοξο γεφύρι των Κήπων στη γέφυρα του Κόκκορη, στο Δίλοφο, στον Άη Θανάση, στους Ασπραγγέλους, στην Ελάτη, στον κάμπο της Ντοβράς, όπου υπάρχουν διάφορα ενδιαφέροντα καταστήματα, π.χ. να γευτεί τις μοναδικές πίτες της Σταθούλας, να πάρει ντόπιο κρέας

μια κόρα ψωμί... που λέει ο λόγος... για λίγες πατάτες και για λίγο γάλα κι ιτς μη γελάτε...

Δεν ζήσαν Κατοχή στην Αθήνα για να ξέρετε τι θα πει αναδουλειά και πείνα... Λέω με το φτωχό μου μυαλό... μήπως ήρθε η ώρα της αποκέντρωσης της αισχρής; Μήπως κάποιες φαμιλίτσες θα μπορούσαν να ζήσουν ανθρωπίνα; Να παν τα παιδιά τους σαν μαθητές... ανθρωπίνοι με τα ποδαράκια τους στα σχολεία τον όμορφων χωριών μας που κράτησαν την πατρίδα μας ζωντανή!

Μήπως... λίγα βήματα πίσω, μας ξαναβάλουν στον ίδιο δρόμο; Μπουχτίσαμε από την άνοδο του βιοτικού επιπέδου!... Φτάσαμε κορυφή... και κάτω είναι γκρεμός... Όπισθεν παιδιά-κια μου, όλοι έχουμε κάποιου λίγη γη... Σχεδόν όλοι, ας πούμε...

Το ξέρουμε πόσο όμορφη είναι η γη και τι όμορφα πράγματα μπορεί να γεννήσει!... Κι ας κάνουμε πως δεν το θυρούμαστε, πως αρχοντέψαμεν όλοι!... Δεν πάει άλλο... Λίγα δήματα πίσω... άντε μπράβο!

Λυμάτων εκεί.

Ένα άλλο πρόβλημα που θίγει ο σύλλογος και οι κάτοικοι του Δεματίου είναι η **κατανάλωση νερού**. Τονίζουν ότι στον οικισμό γίνονται ούτως ή άλλως διακοπές νερού τους καλοκαιρινούς μήνες και ότι οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις εξυπηρέτούν οριακά το Δεμάτι και τους Βοτανσαίους. Ειδικά για την ύδρευση, αναφέρουν ότι **θα μολυνθεί ο υδροφόρος ορίζωντας** και οι πηγές ποσίμου νερού που βρίσκονται σε χαμηλότερο υψόμετρο κλπ.

από το Γιάννη, να επισκεφτεί το Κέντρο Ενημέρωσης, να δει τα άλογα του Φόρη, να επισκεφτεί το άγαλμα της Ζαγορίσιας γυναίκας, να περάσει από την πύλη του Ζαγοριού και άλλα πολλά. Να θαυμάσει όμορφα τοπία, να γευτεί ανεπανάληπτες γεύσεις, να πάρει μια ... ιδέα από ΖΑΓΟΡΙ. Όπου να επιστρέψει το λεωφορείο του ΚΤΕΛ, να κατεβεί το Ροντοβάνι, υπάρχει αρκετός χρόνος στη διάθεση του καθενός..., πριν φτάσει στα Γιάννενα.

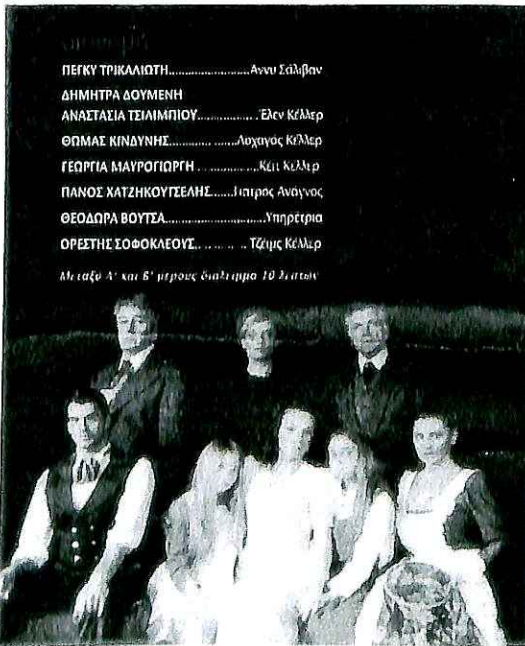
Καλώς να ρθειτε... Καλά ταξίδα ναχετε... Καλά να περάσετε....

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΚΕΡΛΕ ΜΠΙΤΣΑ

Μιχαήλ Αναγνωστόπουλος

παιδιών, Ινστιτούτο PERKINS της Βοστώνης των Η.Π.Α. Κι' αυτά τα λόγια του σοφού δασκάλου της ενστερνίσθηκε και εφάρμοσε η πρώτη τυφλή μαθήτριά του Άννυ Σάλιβαν, πρώτα στον εαυτό της κι ύστερα όταν της ανετέθη από τη Δ/νση της Σχολής PERKINS, να εκπαιδεύσει, πες να δαμάσει, ένα ατίθασο ανθρώπινο πλάσμα, σωστό

Τα πρόσωπα του έργου

ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ**Ένας κόμβος παράνομος και επικίνδυνος**

Όλοι μας γνωρίζουμε στην περιοχή της Μπαλντούμας την διακλάδωση για το Ανατολικό Ζαγόρι.

Φυσικά για κάποιον ξένο και μάλιστα νύχτα είναι δύσκολο να την εντοπίσει και να ακολουθήσει τον κανονισμό του Κ.Ο.Κ. για να στρίψει. Κατ' αρχήν όλοι μας είμαστε παράνομοι σαν οδηγοί, γιατί παραβιάζουμε διπλή διαχωριστική λωρίδα –η οποία έχει την έννοια του φυσικού τείχους. Είναι αδιανόητον διασταύρωση για μια τεράστια περιοχή να μην έχει διαγραμμίσεις να σταθείς, με αποτέλεσμα να κινδυνεύεις σοβαρά! Τις περισσότερες φορές, βγάζοντας φλας για να στρίψουμε, ο οδηγός του αυτοκινήτου που μας ακολουθεί, θεωρεί ότι θέλουμε να κάνουμε προσπέραση και το πιθανότερο, ακούσια του στήνουμε παγίδα, αφού τίποτε δεν καταδεικνύει ότι υφίσταται διασταύρωση. Αν μιλήσουμε για σημάνσεις, αυτές είναι ανύπαρκτες. Ο κόμβος επιβάλλεται να έχει φωτισμό και γενικώς επείγει η ανακαίνισή του. Ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου έχει την υποχρέωση να ξεκινήσει την ενδεδειγμένη διαδικασία να ξυπνήσει και να ενεργοποιήσει την αρμόδια υπηρεσία, που δυστυχώς σήμερα στην πατρίδα μας κι αυτή όπως οι περισσότερες λειτουργούν πλημμελώς, γιατί στις μέρες μας πολίτες και ιθύνοντες αυτού του τόπου, της κατακαυμένης Ελλάδας, βοηθούν με την αδιαφορία και την ανευθυνότητα στη διάλυση της.

Έχει κανείς αντίρρηση;

Δημήτριος Θάνος

Από το Δήμο Ανατολικού Ζαγορίου

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**«ΣΥΝ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ»**

Ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου εντάχθηκε στο πρόγραμμα «ΣΥΝ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ» και υλοποιεί το πρόγραμμα ενδοδημοτικής συγκοινωνίας με το ΚΤΕΛ, από τις αρχές του 2009.

Το πρόγραμμα των δρομολογίων έχει ως εξής:

1. Ιωάννινα - Δεμάτι - Πέτρα - Ιτέα - Μηλιωτάδες και αντιστρόφως, με αναχώρηση ώρα 06.15 από Ιωάννινα και επιστροφή ώρα 14.00 από Μηλιωτάδες.

2. Ιωάννινα - Καρυές - Καβαλλάρι - Ανθρακίτης - Μηλιωτάδες, με αναχώρηση ώρα 06.30 από Ιωάννινα και επιστροφή ώρα 14.00 από Μηλιωτάδες.

Τα δρομολόγια αυτά εκτελούνται κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ εναλλάξ, δηλαδή μία εβδομάδα το πρώτο δρομολόγιο και μία εβδομάδα το δεύτερο.

Αναλυτικό Πρόγραμμα έχει αναρτηθεί σε όλα τα Τοπικά Διαμερίσματα του Δήμου.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΠΥΡΟΥ

Έγγραφο του Δημάρχου Ανατολικού Ζαγορίου προς την Εγνατία Οδό Α.Ε. για διόρθωση πληροφοριακής πινακίδας

Στον κόμβο Ζαγορίου της Εγνατίας οδού τοποθετήθηκε πρόσφατα πληροφοριακή πινακίδα με τη λανθασμένη ένδειξη «ΖΑΓΟΡΙΑ» και παρακαλούμε για τη διόρθωσή της.

Λέξη «Ζαγόρια» δεν υφίσταται και πρέπει να διορθωθεί στο ορθό: «ΖΑΓΟΡΙ» ή «ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ». Η λέξη «Ζαγόρι» φανερώνει την περιοχή, ενώ η λέξη «Ζαγοροχώρια» το σύνολο των χωριών της περιοχής του Ζαγορίου. Κατά την άποψή μας πρέπει να αναγραφεί η πλέον επικρατέστερη λέξη: «Ζαγόρι»

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΠΥΡΟΥ

ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ ΥΛΟΤΟΜΩΝ - ΔΑΣΕΡΓΑΤΩΝ**Μια ασελγής ενέργεια για την οποία κανείς δεν αναλαμβάνει ευθύνες.**

Γράφει ο Δημήτριος Θάνος

Στην εποχή μας, δυστυχώς, ο εκφυλισμός των ανθρώπων δεν μπορεί να περιοριστεί σε κάποιο μόνο τομέα, ούτε να δικαιολογηθεί ως αποτέλεσμα της τεχνολογίας. Οι άνθρωποι στις ημέρες μας (αυτή είναι η πραγματικότητα) μοιάζουν απόλυτα με τους χοίρους. Εκεί που εγκαταβιούν και τρώνε, αρέσκονται να αφήνουν και τα περιττώματα, των τραπεζών των σε κάθε τους μορφή. Στο Ζαγόρι μας, για τη φύση και το πράσινο του οποίου καυχόμαστε, δεν είμαστε άξιοι να ζούμε. Παραχωρούν οι δήμοι δασοτεμάχια σε συνεταιρισμούς και ξυλεμπόρους για την εκμετάλλευσή τους και δεν δίνει κανείς περαιτέρω σημασία. Μετά τις αυθαίρετες και αχαρκτήριστες άδειες και επιτρίψεις του δασαρχείου για διανοίξεις δασικών δρόμων και το χτύπημα των δασών στην καρδιά τους –αντί να περιορίζουν αυτούς στους απολύτως αναγκαίους– έχουμε και την επισφράγιση των υλοτόμων και των κηρατζήδων με την παρουσία τους. Εκεί που κατασκηνώνουν, φεύγοντας μένει ένας σκουπιδοτόπος σαν κι αυτούς που υπήρχαν στα ωριά μας πριν τη δημιουργία των δήμων. Τέλος πάντων ποιος είναι υπεύθυνος; Οι έμποροι; Οι συνεταιρισμοί; Οι υλοτόμοι; Οι κηρατζήδες; Οι δήμοι; Όλοι τους είναι υπεύθυνοι και όλοι τους αδιάφοροι. Μήπως περιμένουν να τους το υποδείξουν;

Αγαπητοί συμπολίτες. Αντί πολλών σχολίων που θα μπορούσα να επεκταθώ, μια παρατήρηση θα εκθέσω μόνον.

Να χαϊρόμαστε την αγάπη που έχουμε στα παιδιά μας! Μέχρι να πεθάνουμε θα έχουμε καταφέρει να τους κάνουμε και την τελευταία γωνιά του περιβάλλοντος ένα σκουπιδοτόπο.

Πόσο είμαστε ανάξιοι να ζούμε!!!!...

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΤΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

«ΑΡΧΟΝΤΙΚΟ ΣΤΗ ΒΙΤΣΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ»

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.Η.Μ.) αποφάσισε τη δημοσιοποίηση αυτής της πρόσκλησης Εκδήλωσης ενδιαφέροντος, με στόχο την εκμίσθωση του ακινήτου «ΑΡΧΟΝΤΙΚΟΥ ΔΑΝΟΥ», οικοπέδου και κτίσματος, που βρίσκεται στο δ.δ. Βίτσας του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου Ν. Ιωαννίνων. Βασικές επιδιώξεις της Ε.Η.Μ. είναι η ανάπτυξη της περιοχής και με την αξιοποίηση και ανάδειξη του ακινήτου.

Στο πλαίσιο αυτό απευθύνεται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, προκειμένου να υποβάλλουν την εκδήλωση ενδιαφέροντός τους με την κατάθεση αίτησης στα γραφεία της Ε.Η.Μ. (οδός Παρασκευοπούλου 4, Τ.Κ. 45444 - Ιωάννινα, τηλ. 26510-25233).

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.
Κωνσταντίνος Π. Βλάχος

Δεν τον σταματάει τίποτα!

Πιστό και φέτος στο ραντεβού και τους σκοπούς του, το Ίδρυμα Βορειοηπειρωτικών Ερευνών διοργανώνει την Δευτέρα (6:30 μ.μ.) επετειακή εκδήλωση για τα 95 χρόνια από την Αυτονομία της Βορείου Ηπείρου. Όσο για τον «τιμονιέρη» του Ι.Β.Ε., τον ακούραστο πρόεδρό του Ξενοφώντα Κοντούρη, φαίνεται πως δεν τον σταματάει τίποτα! Παρά το προχθεσινό κρύο και το χιόνι, αυτός δεν δίστασε να κυκλοφορεί και να δίνει ο ίδιος προσκλήσεις για την εκδήλωση! Δεν φοβήθηκε τόσο χρόνια εθνικιστές και κύκλους από τη γειτονική χώρα που τον είχαν στη... μαύρη λίστα, το κρύο θα τον πτοήσει

Κ.Α. (Από τον «Πρωινό Λόγο»)

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ**Κώστας Γεωργονίκος**

τη. Σ' όλους εμάς, την οικογένειά του, τους γονείς του, τους φίλους και συγγενείς, η θύμησή του θα είναι αιωνία.

Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή του και ας παρέξει βάλαμο παρηγορίας στη λατρευτή σύντροφο της ζωής του και το μονάκριβο γιο του.

Σ.Θ.

Αντώνης Χαραλ. Πέτσος (1936-2009)

Εντελώς απροσδόκητα έφυγε από τη μάταιη τούτη ζωή, ο από το Μεσοβούνι Δυτ. Ζαγορίου καταγόμενος Αντώνης Πέτσος, δευτερότοκος γιος του γνωστού πολυγραφώστατου συγγραφέα Χαράλαμπου και ενταφιάστηκε την επομένη 14.3.2009, εν μέσω συγγενών και φίλων πολλών, στο κοιμητήριο της Παλαιάς Πεντέλης Αττικής. Ολίγον πριν από τον θάνατό του και αφού εξεπλήρωσε τις προβλεπόμενες από την Ιατρική Επιστήμη καρδιολογικές εξετάσεις, εισήχθη ευδιάθετος, όπως πάντα και χαριτολογιών για χειρουργική επέμβαση ανοιχτής καρδιάς στο πασίγνωστο θεραπευτήριο Υγεία, όπου δυστυχώς μετά από πολύωρη προσπάθεια των πεπειραμένων επιστημόνων της κλινικής, ηττήθηκε κατά κράτος από την πολύχρονη ασθένειά του και δεν κατόρθωσε να επανέλθει στη ζωή.

Σαν κεραυνός εν αιθρία έπεσε στο οικογενειακό και το ευρύτερο περιβάλλον του η είδηση αυτή του θλιβερού συμβάντος, που από την πρώτη ώρα βύθισε τους πάντες στον πόνο και την περιουλογή. Από μικρό παιδάκι εγκατέλειψε τη γενέτειρά του και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα με τους εκλεκτούς γονείς του και τα δυο του αδελφια. Και ήταν τυχερός πολύ, γιατί μεγάλωσε σ' ένα οικογενειακό περιβάλλον υποδειγματικό από κάθε άποψη. Μετά τις γυμνασιακές του σπουδές εισήχθηκε στην Ανώτατη Γεωπονική Σχολή Αθηνών, όπου για καλή του τύχη, γνώρισε την μετέπειτα σύζυγό του Νίκη, αξιοπρεπέστατη σύντροφος εφ' όρου ζωής και άξια συνάδελφός του, μετά της οποίας απέκτησε τον νεότερο Χαράλαμπο, για να επισφραγίσουν την οικογενειακή τους ευτυχία.

Επώνυμο συζυγικό ζευγάρι στον ευρύτερο επιστημονικό τους χώρο υπηρέτησαν επί σειρά ετών στο Υπουργείο Γεωργίας ως ανώτατοι υπάλληλοι και έφτασαν επάξια ως τοιοῦτοι και μέχρι τις Βρυξέλλες, για να σταδιοδρομήσουν με απόλυτη επιτυχία παντού.

Εύχομαι από τα βάθη της ψυχής μου στην εξαδέλφη μας Νίκη, στον ανιψιό μας Χαρούλη, στα αδελφία του Αντώνη μας Κώστα και Δημήτρη, καθώς και σε όλους τους πλησίον συγγενείς και φίλους, ώστε ο χρόνος να απαλύνει τον πόνο τους και το χρώμα της Αττικής γης που τον σκεπασε, νάναι ανάλαφρο σαν την ψυχή του.

Γεώργιος Θεοδ. Μπούρης

Μενέλαος Θεμελής

Στις 12 Μαρτίου 2009 άφησε την τελευταία του πνοή στη γενέτειρά του, το αγαπημένο του Μονοδένδρι, ο καλότατος συγχωριανός μας Μενέλαος Θεμελής σε ηλικία 93 ετών. Ήταν ο τελευταίος της γενιάς του και ο θάνατός του παρά το προκεχωρημένο της ηλικίας του βύθισε στο πένθος όλους συγγενείς, φίλους και γνωστούς. Υπήρξε ένα άτομο δραστήριο, άριστος οικογενειάρχης, λάτρης της γενέτειράς του, που στις τελευταίες στιγμές της ζωής του η σκέψη του και αγωνία ήταν πως θα μπορούσε να συμβάλει καλύτερα για την περαιτέρω πρόοδο και ανάπτυξη της.

Μετά τη συνταξιοδότησή του τον περισσότερο χρόνο έμεινε στο χωριό και είχε ενεργό ανάμειξη στα κοινοτικά ζητήματα. Πανταχού παρών σε

κάθε κοινωνική εκδήλωση προσφέροντας εθελοντικά τις πολύτιμες υπηρεσίες του όταν και όπου χρειαζόνταν. Εργατικός, φιλότιμος, προσηνής κερδίζοντας σύντομα την αγάπη και εκτίμηση όλων των συναναντρεφονταν. Τέτοιες μορφές της γενιάς του αξέχαστου Μενέλαου θα μείνουν χαραγμένες στη μνήμη μας.

Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή του και οι δικοί του άνθρωποι παιδιά, εγγόνια και όλοι οι συγγενείς ας παρηγορηθούν ζώντας με τη θύμησή του.

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Αθανάσιος Δ. Βασδέκης

Μας είναι άπιστευτο ότι δεν βρίσκεισιν ανάμεσά μας. Το αιφνίδιο άγγελμα του θανάτου σου, μας συγκλόνισε. Μας συγκλόνισε και μας αιφνidiάσε, για την ανεπάντευτη και τόσο γρήγορη φυγή σου. Αιφνidiάσε τα παιδιά σου, τη γυναίκα σου, τη μάνα σου, το θείο σου, τ' αδελφια και τ' ανήψια σου... Σαστίσαμε όλοι: συγγενείς, χωριανοί, γνωστοί και φίλοι... Του Χάρου το ανελέητο δρεπάνι έκοψε εντελώς ξαφνικά το νήμα της ζωής σου, με συνοπτικές μάλιστα διαδικασίες (πρόωρα και γρήγορα), στην καλύτερη στιγμή της

ζωής και της δράσης σου, στην ηλικία των 50 ετών, στερώντας την πολυμελή οικογένειά σου από τον προστάτη της, τον καλό τους σύζυγο και πατέρα, την υπερήλικη μάνα σου από το γιο της, το θείο σου από τον ανιψιό, την αδερφή απ' τον αδερφό.

Ο αναπάντεχος θάνατός σου πάγωσε τις καρδιές μας. Κι απλώθηκαν παντού θρήνοι για τον άδικο χαμό σου. Και το θρήνο αυτόν τον πήραν οι άνεμοι και τον σκόρπισαν παντού, εκεί που έζησες και δημιούργησες την εξαίρετη και υποδειγματική οικογένειά σου, πρώτα στην Αθήνα και μετά στα Γιάννενα, ως νεωκόρος του Ιερού Ναού Αγίας Μαρίας. Και το θρήνο αυτόν τον σκόρπισαν οι άνεμοι παντού, για να παγώσουν οι ψυχές όλων και να πετρώσουν οι καρδιές της λατρευτής σου μάνας, των λατρεμένων παιδιών σου, της αγαπημένης σου γυναίκας, του θείου σου και των λοιπών συγγενών, που αυτή τη στιγμή στέκουν μπροστά στο σκήνωμά σου βουβόι κι αμίλητοι, με το πικραμένο βλέμμα τους κι' αναρωτιέται: Γιατί τόσο γρήγορα κι απρόσμενα, γιατί; Γιατί τρεισήμισι χρόνια μόλις από τη φυγή του αγαπημένου σου πατέρα, του μπάρμπα Δήμου, που σ' έχει δεχτεί ήδη στη θερμή του αγκαλιά; Γνήσιος ηπειρώτης με αρχές-αξίες και ιδανικά. Εξαιρετος οικογενειάρχης με αξιοζήλευτα προτερήματα και υψηλό ήθος, δημιουργήσες μία οικογένεια υποδειγματική!!

Ως αναγνώριση της πίστης σου στο θεό, της ευσεβείας και προσφοράς προς την Εκκλησία, είναι η σημερινή παρουσία εδώ, ψάλλοντας τη νεκρώσιμη ακολουθία πολλών ιερών λειτουργών του υψίστου προσεχάρχοντος του Προσταμένου του Ιερού Ναού Αγίας Μαρίας Ιωαννίνων. Τα τρία σου παιδιά δαχτυλοδεικτούμενα, για τη συμπεριφορά, την πρόοδο, την επιτυχία. Όμως η σκληρή μοίρα δεν σε άφησε στη ζωή, για να δεις την επαγγελματική τους αποκατάστασή και να τα καμαρώσεις!! Η Αμαλία σου πρόσφατα πήρε πτυχίο Πανεπιστημίου στα Οικονομικά, η Γεωργία σου στη δευτέρα Λυκείου, μπήκε στα δύσκολα κι εσύ θα τους λείπεις.

Ο Δημητράκης σου, 3/ετής στη Σχολή Ευελπίδων, σε ενάμιση χρόνο θα ορκιστεί αξιωματικός. Εσύ όμως δεν θα παραβρίσκεσαι στην τελετή ορκωμοσίας για να νιώσεις περήφανος και να κλάψεις από συγκίνηση!!!

Είμαι βέβαιος ότι από και ψηλά θα καθοδηγείς τα βήματά τους στο δρόμο της αρετής και της επιτυχίας. Η αναπάντευτη «φυγή» σου είναι μία απώλεια δυσαναπλήρωτη. Θα μας λείψεις, Θανάση. Θα μας λείψει η λεβεντιά σου, ο ιδιόρρυθμος αλλά ωραίος χαρακτήρας σου, η βροντερή φωνή σου, η αρχοντιά σου, η καλή παρέα σου, το γέλιο σου, ο χορός σου «τ' αρβανίτικο» στο πανηγύρι, που έμοιαζε με το χορό του χορευταρά παππού σου «μπάρμπα Νάσιου» αλλά και του μπάρμπα Δήμου, του πατέρα σου.

Κρίμα που χάθηκες τόσο πρόωρα και άδικα, αφήνοντας αγιάτρευτο πόνο στους δικούς σου, αλλά και σ' όλους εμάς...

Εύχομαι ολόψυχα κάθε παρηγορία στην αγαπημένη σου σύζυγο, τα λατρεμένα παιδιά σου, στη λατρευτή σου μάνα, στο θείο σου και τ' αδερφια σου και στους στενούς συγγενείς σου.

Το χώμα της Βιτοινής γης που θα σε σκεπάσει νάναι ανάλαφρο, σαν της βροχής το στάλαμα. Ας είναι αιωνία η μνήμη σου!

Όμηρος Βασδέκης

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γεννήσεις

– Ο **Μπάμπης Β. Ρούντας** και η **Σοφία Κούρου** έγιναν γονείς την Κυριακή 22 Φλεβάρη 2009 στα Γιάννενα. Απόκτησαν πρωτότοκο χαριτωμένο κοριτσάκι. Να τους ζήσει με υγεία, χαρά και ευτυχία.

– Τέλη Φλεβάρη του 2009 έγιναν γονείς η **Νίκη Κάτσενου** και ο **Κώστας Κύρκος**. Απόκτησαν υγιέστατο πρωτότοκο αγοράκι στα Γιάννενα. Να τους ζήσει γερό και τυχερό.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΑΡΙΣΤΗ

Γεννήσεις

– Τη δευτερότοκη κόρη τους έφεραν στη ζωή, στις 4/3/2009, το ζευγός **Κυριάκος Ρεβενίδης** και **Ελένη Μουστάκα -Ρεβενίδου**, που διαμένουν στην Αθήνα (Αχαρναί).

Χαρές και ταχταρίσματα η γιαγιά η Βούλα, θερμές ευχές σ' όλη την οικογένεια, να τους ζήσει η νεογέννητη και νάναι καλόμοιρη στη ζωή της.

Στ. Συκ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Σπουδές

– Μετά τη λήψη του πτυχίου του από το Οικονομικό Παν/μιο Αθηνών, ο **Θωμάς Μιχαήλ Μπέλλος**, έδωσε τον νενομισμένο όρκο τον περασμένο Φλεβάρη, εξασφαλίζοντας σχετική υποτροφία, λόγω αρίστευσης.

Ο παππούς και η γιαγιά, από την Αρίστη, τον συχαίρουν και του εύχονται καλή σταδιοδρομία.

Και τα δικά μου συγχαρητήρια. Στ. Συκ.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Γεννήσεις

– Θερμά συγχαρητήρια στον **Γιάννη Κ. Καραγιάννη** και στη γυναίκα του **Ουρανία** για την απόκτηση του δεύτερου αγοριού τους.

Στον παππού Ντίνο, στη γιαγιά Ευτυχία και στους γονείς της Ράνιας ευχόμαστε από καρδιάς να τους ζήσει το νέο εγγονάκι και γαμπρό να τον καμαρώσουν.

Αγ. Γκ.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Παναγιώτης Στεργίου

Στις 14 Φεβρουαρίου 2009 έφυγε από τον κόσμο τούτο για το μεγάλο ταξίδι ο Παναγιώτης Στεργίου από τις Φραγκάδες που γεννήθηκε το 1938. Ήταν παιδί μεγάλης οικογενείας, έμεινε ορφανός από πατέρα πολύ μικρός και από μητέρα σε ηλικία 13 ετών περίπου. Δίδυμος ο Παναγιώτης με τον αδερφό του Χρυσόστομο. Μετά το θάνατο της μητέρας του Βαρβάρας, τον Χρυσόστομο τον πήρε η αδερφή τους Ανθούλα στον Καρβασαρά στο Φούρνο του Βογά από το Καπέσοβο. Ο δε Παναγιώτης έμεινε στις Φραγκάδες στο σπίτι του αείμνηστου «ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΛΕΚΑ» με την μητέρα του Λένκω, την αδερφή του Αλεξάνδρα και με τον υποφαινόμενο ανεψιό του.

Έμεινε στο σπίτι του Βαλέκα μέχρι της στρατεύσεώς του. Εξήσα με τον Παναγιώτη κάτω από την ίδια στέγη όλα αυτά τα χρόνια σαν να είμασταν αδέρφια. Ο Παναγιώτης ήταν ένας πράος και άκακος άνθρωπος, δεν έβλαψε και δεν ενόχλησε κανέναν, αγαπούσε τον κόσμο όλο.

Παντρεύτηκε την Ευανθία και έκαμε παιδιά και εγγόνια αξιόλογα. Ζυμωμένος με τα ήθη και έθιμα του τόπου από μικρός τα τηρούσε με θρησκευτική ευλάβεια. Όταν ήταν μικρός από τη στιγμή που έμπαινε το τριώδιο μέχρι την Καθαρά Δευτέρα ντύνονταν προσωπίδα (καρναβάλι) και πήγαινε στα σπίτια του χωριού, τον περίμεναν όλοι και τον καλοδέχονταν. Αυτή την περίοδο την περίμενε με λαχτάρα, η χαρά του ήταν απερίγραπτη. Καθόταν με τις ώρες και έφτιαχνε αυτοσχέδιες προσωπίδες και μάζευε παλιά ρούχα για να ντύνεται καρναβάλι. Και δεύτερη και μεγάλη αδυναμία του ήταν ο χορός, χόρευε σε κάθε εκδήλωση με κλαρίνο τότε τον αειμνηστο Κώστα Νάτσα τον μεγάλο εκείνο τεχνίτη του κλαρίνου που αμφιβάλλω αν θα περάσει άλλος τέτοιος από το Ζαγόρι. Ήθελε να χορεύει την «Αράχωβα» και τους «Κλέφτες». Ήταν εργατικότατος δούλευε στα χωράφια στα αμπέλια στα ζώα παντού, χαρούμενος πάντα και καλόκαρδος. Έγινε μέχρι και ναυτικός. Δεν έχω γράψει μέχρι σήμερα ποτέ και για κανέναν έστω και μια αράδα γι' αυτούς που έφυγαν. Για τον Παναγιώτη όμως αισθανθήκα επιτακτική την ανάγκη να τον τιμήσω έστω και με αυτά τα λίγα λόγια. Όταν τον αποχαιρέτησα του ψιθύρισα να δώσει σε όλους τους χαιρετισμούς μου και να μου φιλήσει την γιαγιά μου Λένκω, τη μάνα μου Αλεξάνδρα και τον θείο μου Γιώργο, την θεία μου Μαρία και τον Μπάμπη. Του είπα επίσης να έρχεται από καμιά φορά στα όνειρά μου να τον βλέπω και να τα λέμε, μέχρι που θα έρθει η ώρα να ξανασυντηθούμε και πάλι για πάντα.

Παρακαλώ το Θεό να σε αναπαύσει σε τόπο δροσερό και γλυκό γιατί έτσι σου αξίζει. Αιώνια σου η μνήμη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΚΟΛΙΔΗΣ

ΒΙΤΣΑ

Γεννήσεις

– Στην αγαπημένη μας αναδελφή **Ευαγγελία Κακαγιά** και **Γιάννη Κοντοδό** που απέχτησαν αγοράκι στις 19 Φεβρουαρίου 2009, θερμά συγχαρητήρια, να τους ζήσει να είναι γερό και τυχερό. Στους παπούδες Δανάη και Τάσο ευχόμαστε να είναι γεροί και να το καμαρώνουν.

Οι νονοί
Ναπολέων και Αικατερίνη
Θεοπίστου
Τζένη και Ούβε

– Στις 19 Φεβρουαρίου 2009, ο **Γιάννης Κοντοδός** και η **Κακαγιά Ευαγγελία**, έγιναν γονείς ενός χαριτωμένου αγοριού. Ευχόμαστε ολόψυχα να τους ζήσει, να είναι γερό και τυχερό.

Με αγάπη ο θείος
Χαρίλαος Κεφάλος
Τα ξαδέρφια του
Γιώτα-Θοδωρής και Χαρούλα
Ξύστρα
Γιώργος και Δημήτρης Κεφάλος

Θάνατοι

– Στην ηλικία των 50 ετών έφυγε από κοντά μας ο καλότατος συμπατριώτης μας **Αθανάσιος Δ. Βασδέκης** αφήνοντας πίσω του τη σύζυγό του και τρία παιδιά χωρίς την πατρική του προστασία και αγάπη. Η μοίρα φέρθηκε πολύ σκληρά στην οικογένειά του. Τον θρηνίσασαμε για τον πρόωρο χαμό του.

Ας είναι ελαφρύ το χόμα της γενέτειράς του, που τον σκέπασε.

Στην αποφρακτισθείσα οικογένειά του την πικραμένη μητέρα του και το θείο του τα θερμότερα συλλυπητήριά μας.

Σ.Θ.

ΒΡΑΔΕΤΟ

Γεννήσεις

– Η **Αφροδίτη Π. Αρδανίτη** και ο **Κων/νος Δ. Γιάπρος** έγιναν γονείς. Απόκτησαν πρωτότοκο χαριτωμένο κοριτσάκι στις 19 Γενάρη 2009 στα Γιάννενα. Να τους ζήσει με υγεία και ευτυχία.

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Θάνατοι

– Ο συμπαθέστατος καλονοικοκύρης **Αντώνης Νότης** του Γεωργίου και της Μαρίας που είχε γεννηθεί στο Βρυσοχώρι το 1931 αναπαύτηκε για πάντα εκεί στις 3 Μάρτη του 2009. Θερμά συλλυπητήρια στην Παπικιώτισσα σύζυγό του Ειρήνη Ηλ. Ρωμανέλη, στα παιδιά, εγγόνια και λοιπούς συγγενείς...

Δέσποινα Γκερλέ-Μπίτσα

ΔΙΚΟΡΦΟ

Θάνατοι

– Την Τρίτη 10 Φεβρουαρίου 2009 πέθανε ο συμπατριώτης μας από το Δίκορφο Βασίλειος Αναστ. Μητρόπουλος σε ηλικία 87 ετών και κηδεύτηκε στη γενέτειρά του από τον Ιερό Ναό Αγίου Μηνά.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας» εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ

Θάνατοι

– Στις 18 Φ/ρίου 2009 απεβίωσε ο συμπατριώτης μας από το Ελατοχώρι **Χρήστος Ιωαν. Πιτσούνης**. Συνταξιούχος του Ι.Κ.Α. σε ηλικία 79 ετών.

Στη σύζυγό του τα παιδιά του και λοιπούς συγγενείς τα συλλυπητήριά μας.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Συγχαρητήρια

– Συγχαίρουμε από καρδιάς το γιό μας **Ηρακλή Τζόκα**, που ανέλαβε Διευθυντής Γυμνασίου και του ευχόμαστε και σε ανώτερα. Νίκος και Μαρίνα Τζόκα

– Στον αγαπημένο μας **Ηρακλή Τζόκα** που πήρε επάξια την θέση του Διευθυντή του 1ου Γυμνασίου Δάφνης, ευχόμαστε καλή δουλειά και σε ανώτερα. Να είναι πάντα δημιουργικός, να παρέχει γνώσεις και να σφυρηλατεί χαρακτηρισ.

Κώστας, Κική, Άκης και Μαρίνα Τζόκα
Τα συγχαρητήρια κι από «Το Ζαγόρι μας»

– Στον αγαπημένο μας ανηψιό **Ηρακλή Τζόκα**, για την επάξια προαγωγή του σε Διευθυντή στο 1ο Γυμνάσιο Δάφνης, ευχόμαστε να ανταποκριθεί στα καινούργια του καθήκοντα με επιτυχία και σ' ανώτερα. Οι δε γονείς του, να τον χαίρονται και να τον καμαρώνουν.

Δημήτρης και Ντίνα Τόμου

ΗΛΙΟΧΩΡΙ

Γάμοι

– Ο **Αντώνης Βακάρος** και η **Ευαγγελία Βαρδουλάκη** παντρεύτηκαν. Να ζήσουν ευτυχισμένοι, υγιείς και χαρούμενοι.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΚΑΒΑΛΑΡΙ

Θάνατοι

Έφυγαν από κοντά μας, πλήρεις ημερών θα λέγαμε –αφού ο θάνατος τους βρήκε διανύοντας τη δεκαετία των 80– δυο συγχωριανοί μας κάνοντας αισθητή την απουσία τους τόσο μεν στους δικούς τους ανθρώπους και φίλους όσο και στο ίδιο τους το χωριό το Καβαλλάρι. Πρόκειται για τους: Αναστάσιο Μηλιώτη και Σπυρίδωνα Τόσκα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

να είναι γερό και τυχερό και να τους χαρίσει κάθε ευτυχία.

Στους ευτυχείς παπούδες τις καλύτερες ευχές μας.

Γιάννης - Λίτσα Τσεκούρα

Γάμοι

– Η **Ιωάννα Σωτηροπούλου** και ο **Βασίλειος Μήλας** παντρεύτηκαν στο Χολαργό Αττικής. Να ζήσουν ευτυχισμένοι κα καλούς απογόνους.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Βαπτίσεις

– Ο **Γιώργος Γεωργιάδης** και η **Ντίνα Μάρη** βάπτισαν την μοναχοκόρη τους και την είπαν **ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ - ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ** το όνομα της Κουκουλιώτισσας γιαγιάς Κατερίνας Ζήγου και της άλλης γιαγιάς της δασκάλας Παναγιώτας Κωσταγιάννη. Να τους ζήσει η μικρούλα και στα στεφάνια της να χαρούν.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΜΟΝΟΔΕΝΡΙ

Γεννήσεις

– Τα πιο θερμά συγχαρητήρια στα αγαπημένα μας παιδιά **Ιωάννη Γεωργίου Νούλη** και **Βικτωρίας Αναστασοπούλου** για τον ερχομό στις 9 Φεβρουαρίου του πρώτου τους παιδιού μιας χαριτωμένης κορούλας.

Να είναι πάντα γερή, τυχερή και να τη συντροφεύει πάντα η αγάπη των γονιών της.

Με αγάπη οι γονείς
Γεώργιος και Αικατερίνη Νούλη

ΠΑΠΙΓΚΟ

Θάνατοι

– Την 8ην Μαρτίου 2009 απεβίωσε ο καλός Παπικιώτης **Βασίλειος (Λάκης) Κωτσορίδης** του Αθανασίου 53 ετών.

Η ταφή του έγινε την επομένη στο νεκροταφείο του Αγίου Νικολάου του Μεγάλου Παπίγκου.

Ο Λάκης ήταν άτομο με πολλά προσόντα και ικανότητες. Άριστος ηλεκτρολόγος, υδραυλικός και μηχανικός αυτοκινήτων, αγαπητός σε όλους, καλοκάγαθος και πρόθυμος να προσφέρει.

Το μόνο σοβαρό μειονέκτημά του η αδιαφορία για την υγεία του.

Η κοσμοπλημύρα που παρακολούθησε την κηδεία του απέδειξε το πόσο αγαπητός ήταν ο Λάκης. Άφησε πίσω του εκτός της συζύγου του τέσσερα μικρά παιδιά. Θερμά συλλυπητήρια στην πικραμένη μάνα του Ελένη, στην σύζυγό του Τασία, στα παιδιάκια του, στον αδελφό του Γρηγόρη και λοιπούς συγγενείς.

Αιώνια η μνήμη του.

Δ.Α.Γ.

Θερμά Συγχαρητήρια, καλή σταδιοδρομία και μ' ένα καλό τυχερό.

Συλλυπητήρια

– Ο συμπαθέστατος καλονοικοκύρης 87χρονος ζαχαροπλάστης **Λάμπρος Νούσιος** έφυγε από κοντά μας την Καθαρά Δευτέρα 2 του Μάρτη 2009.

Ανάλαφρο το Γιαννιώτικο χόμα που τον σκέπασε την επομένη στην Περίβλεπτο. Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά του Αγνή Νούσια, Βασίλη Βλαχόπουλο και λοιπούς συγγενείς..

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Θάνατοι

– Ο καλονοικοκύρης **Παναγιώτης** του Κων/νου **Στεργίου** και της Βαρβάρας Μπούκα που είχε γεννηθεί στις 5 Μαΐου του 1938 στους Φραγκάδες ξεκουράστηκε την Κυριακή 15-2-2009 στον Άγιο Νικόλαο Κοπάνων Ιωαννίνων.

Θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγό του Ευανθία, στις κόρες του Σοφία και Δημήτρα (που είναι η Νοσηλεύτρια στο Πρόγραμμα ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ στο Δήμο Τύμφης), στα εγγονάκια του και λοιπούς συγγενείς.

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΒΙΤΣΑ

– Είς μνήμην **Αθανασίου Δημ. Βασδέκη** αντί στεφάνου κατέθεσαν χρηματικά ποσά διά τις ανάγκες του Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Βίτσας:

– Ο Δήμαρχος Κεντρ. Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστασίου
Οι οικογένειες:
– Όμηρου Βασδέκη
– Άγγελου Κήτα
– Χριστόδουλου Παπαδημητρίου

– Κων/νου Βασδέκη του Γεωργίου
– Δημητρίου Καραγιάννη του Γεωργίου

– Απόστολου Βαταβάλη
– Φώκου Βασδέκη
– Νικολάου Μάντζιου
– Κλεομένη Βασδέκη
– Ιωάννου Παπανικολάου
– Δημητρίου Παλιάτσου
– Γρηγορίου Βασδέκη
– Ηλία και Μιχαήλ Βασδέκη
– Νικολάου Βασδέκη
– Ευσταθίου Παν. Βασδέκη
– Ιωάννου Τσαπούνη
– Ιωάννου και Γεωργίας Βασδέκη

– Ευθυμίου Βασδέκη
– Ο Λάμπρος και Ηλέκτρα Μπιτσαλά
– Η Αμαλία και Κων/νος Κοντοδήμος
– Η Εκκλησ. Επιτροπή Αγίας

Μαρίνας Ιωαννίνων

– Το προσωπικό του Ριζαρείου Οικοτροφείου και Χειροτεχνικής Σχολής.
Η Εκκλησ. Επιτροπή Κάτω Βίτσας ευχαριστεί.

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ

– Στη μνήμη της λατρεμένης μας αδελφής **Χαρίκλειας Σπυροπούλου** καταθέτουμε το ποσό των 1000€ για τις ανάγκες του Ιερού Ναού της Παναγίας.

Οι αδελφές της
Ελένη, Μαργαρίτα, Αναστασία

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Οι οικογένειες **Ιωάννη Οικονομίδη** και **Νίκου Σιατούφης** προσέφεραν 50€ εις τον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου Φραγκάδων.

– Αντί στεφάνου εις μνήμη **Παναγιώτη Στεργίου** προσέφεραν χρηματικά ποσά εις Άγιο Δημήτριο Φραγκάδων.

– Οι οικογένειες Κων/νου Στεργίου – Αρτεμής και Χάρη Στεργίου.

– Η οικογένεια Γεωργίου Στεργίου.

– Οικογένεια Κων/νου Στεργίου του Μιλτιάδη.
– Η εξαδέλφη Νίτσα Τσιγιάννη.
– Ο Δήμαρχος Τύμφης.
Η εκκλησιαστική επιτροπή ευχαριστεί.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100

Παντελή-Βαζάκα Θεανώ
Τζιομάκας Ευάγγελος
Λιόντος Χρήστος
Δάνου Ειρήνη

ΕΥΡΩ 80

Τσάντη-Μωραΐτου Αμαλία

ΕΥΡΩ 60

Στουκίδου-Ασπιώτη Ειρήνη

ΕΥΡΩ 50

Μπουκουβάλας Ηλίας
Κάβγια Όλγα
Γελέκη Βικτωρία
Ζωρδούμη Λία
Ζωρδούμη Βιβή
Ρίζου Μαρία
Τότσα Αφροδίτη
Καρανίκας Νικόλαος

ΕΥΡΩ 25

Ξάνθος Μιχάλης

ΕΥΡΩ 20

Δούσπη Νίκη
Σιάκα Λούκα
Ματσόπουλος Ιωάννης
Παπαθανασίου Ελευθέριος
Καρακώστα-Ράπη Ευγενία
Κωνσταντινίδου Βασιλική
Ζαροπούλου Αικατερίνη
παγούνη-Μυστηροπούλου
Μάγδα
Παπακώστα-Φίλου Μαίρη
Γαλανόπουλος Στέφανος
Μπέλλος Ευάγγελος
Κλούμπας Ιωάννης

Δαλκαβούκη Φιλομήλα
Πασχάλη Αγγελική
Μπέλλος Νικόλαος
Κολόμβου Άννα
Βάσσης Ελευθέριος
Δούβλης Πέτρος
Οικονόμου Ελένη
Θεμελή Αλεξάνδρα
Χατζηγιάνη Αγγελική
Τάφα Δέσποινα
Μπουκουβάλα Ιωάννα

ΕΥΡΩ 45

Μητσιάδης Ιωάννης
Γαλανόπουλος Δημήτριος
Χαρίτος Γιώργος
Φωτίου Ελευθέριος

ΕΥΡΩ 35

Σιούρη Μαρία

ΕΥΡΩ 30

Φαρμάκη Παρασκευή
Ράπη Ρωξάνη
Γκατζές Δημήτριος
Τζουριάδη Ελένη

Κολακές Αθανάσιος
Κολακές Σπύρος
Μπίκας Δημήτριος
Δάνου Ευγενία
Τζαβάρα-Γενναδίου Ανθούλα
Πριμηκύρη Δανάη
Τζόκας Νικόλαος του Ηρακλή
Σκλάβη-Λίτση Αγλαΐα
Φωτίου Μαρία
Τσαπάρης Κων/νος
Διαμάντη Ρένα
Διαμάντης Κώστας
Κωσταγιάννη-Μάρη Παναγιώτα
Τόλη Μαρίνα

ΕΥΡΩ 15

Καψάλης Αλέξανδρος
Τσιμποπούλου Ανθούλα
Μητσιμάρη Αδαμαντία
Καμτσίκια Ευρίκλεια
Νάκος Χρήστος
Παπανικολάου Ιωάννης
Αναγνωστάκη Κλεοπάτρα
Στεργίου Ιωάννης
Στεργίου βασιλείος
Στεργίου Νικόλαος
Σπύρου Μυρτώ
Γέτης παύλος
Γατσέλου Παναγιώτα
Πατσιούρας Γεώργιος
Καβάγιας Γιώργος
Μπούκα Βασιλική
Παπιγκιώτη Χρυσούλα
Παπαλεξίου Δάντης
Γάνου Ελένη
Τόμος Δημήτριος
Εμμανουηλίδης Ζήσης
Βακάμης Πέτρος
Βαγγελής Ιωάννης
Κοντοδήμου Καίτη
Κυριαζή Ρένα
Χατζόπουλος Ελευθέριος
Βανδέρας Μιχαήλ
Δερβένη Ελένη
Κάππα-Βολιώτη Νινέτα
Γατσόμαλλου Βασιλική
Μαργαρίτη Δόξα
Βούρβος Κων/νος

Η κα Άννα Δερέκα

Πρόεδρος της Εταιρίας
Λογοτεχνών & Συγγραφέων
Ηπείρου

Το Δ.Σ. της Ιστορικής και
Λαογραφικής Εταιρείας Ζαγο-
ρίου (Ι.Λ.Ε.Ζ.) συγχαίρει θερ-
μά τη φίλη και συνεργάτιδα
του περιοδικού «Το Ζαγόρι
μας» την κ. **Άννα Δερέκα** για
την επάξια εκλογή της ως
Προέδρου της Εταιρίας Λογο-
τεχνών και Συγγραφέων Ηπεί-
ρου και ευχόμαστε καλή επι-
τυχία στο έργο της.

Ευχαριστήριο προσφοράς

— Την αγαπητή μας **Αγλαΐα
Βολογιαννίδη-Λευτεριώτη**,
που δεν ξεχνά παρά τα ενενή-
ντα επτά της χρόνια να στηρί-
ζει γενναιόδωρα το περιοδικό,
όπως και φέτος που μας
έστειλε 300 ευρώ στη μνήμη
του αείμνηστου συζύγου της.
Την ευχαριστούμε θερμά και
ευχόμαστε να την έχουμε για
πολλά ακόμα χρόνια κοντά
μας.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας»

Προσφορές για τις Ζαγορίσιες φορεσιές του συνδέσμου Ζαγορισίων

— Μαριγούλα Καρπούζη
20€ στη μνήμη του συζύγου
της Μενελάου Καρπούζη
— Εύη Καρπούζη 50 € στη
μνήμη του πατρός της
Ευχαριστούμε.
Για το Σύνδεσμο Ζαγορισίων
Η Γραμματέας
Ελένη Δούβλη

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

★ **ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:**

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

**Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ**ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑ ΒΑΣΙΛΗ
Γεν. Γραμματέα
ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ
Ταμία
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ
Μέλος
Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολιτικό
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 15 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

**ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ
ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ**

★

Τυπογραφεία:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

— Η **Αριστέα Γενναδίου-Φρίγκα** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 35 ευρώ **στη μνήμη** της αγαπημένης της ξαδέλφης **Ανθούλας Γενναδίου-Τζοβάρα**.

— Η **Δάνου Ειρήνη** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ **στη μνήμη των γονέων της και της αδερφής της**.

— Η **Σκουκίδη-Ασπιώτη Ειρήνη** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 20 ευρώ **στη μνήμη Κωνσταντίνου Γεωργονίκου**.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί θερμά.